

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Bakalářská práce

Vliv globalizace na míru nezaměstnanosti v ČR

Vypracovala: Lucie Jeroušková
Vedoucí práce: Mgr. Adéla Mezerová

České Budějovice 2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie JEROUŠKOVÁ**
Osobní číslo: **E11500**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Strukturální politika EU pro veřejnou správu**
Název tématu: **Vliv globalizace na míru nezaměstnanosti v ČR**
Zadávací katedra: **Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je posoudit, jaký vliv má globalizace na míru nezaměstnanosti v České republice. Porovnat míru nezaměstnanosti v letech, kdy se globalizace ještě příliš neprojevovala, se situací nyní. Zhodnotit, zda má globalizace v České republice na míru nezaměstnanosti spíše pozitivní či negativní dopad a navrhnou možná opatření.

Metodika práce:

1. Studium odborné literatury vybrané problematiky. Úvod do problematiky: Literární rešerše (Vývoj globalizace z hlediska historie, pozitivní a negativní prvky globalizace, vliv globalizace na míru nezaměstnanosti v Evropě a ČR.).
2. Analýza změn struktury hospodářství v ČR jako důsledek globalizace, analýza nezaměstnanosti v dekadě 20 let.
3. Návrh možných opatření v Evropě a České republice, jak se s globalizací vyrovnat. Jak stimulovat pozitivní dopady a eliminovat dopady negativní.
4. Metody: Analýza a komparace zjištěných údajů.
5. Vyhodnocení a závěry. Výsledky a zhodnocení získaných údajů a informací.

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Zaměření, cíl, studie. 4. Analýzy dopadů globalizace. 5. Vyhodnocení studie. 6. Závěr. 7. Přehled použité literatury a zdrojů. Přílohy

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 40-50 stran, dle možností
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

1. BUCHTOVÁ, Božena a kol. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada Publishing, 2002, 236 s. ISBN 80-247-9006-8.
2. GIDDENS, Anthony. *Unikající svět. Jak globalizace mění náš život*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000, 135 s. ISBN 80-85850-91-5.
3. HOLMAN, Robert. *Makroekonomie: středně pokročilý kurz*. Praha : C.H. Beck, 2004, 424 s. ISBN 80-7179-764-2.
4. HROBAŘOVÁ, Hana. *Globalizace - a jak dál?*. Brno: MU v Brně, 2001, 84 s. ISBN 80-210-2663-4.
5. KISLINGEROVÁ, Eva a Ivan NOVÝ. *Chování podniku v globalizujícím se prostředí*. Praha: C. H. Beck, 2005, 422 s. ISBN 80-7179-847-9.
6. LEHMANOVÁ, Zuzana. *Aktuální otázky globalizace*. Praha: VŠE Oeconomica, 2003, 408 s. ISBN 10: 80-245-0621-1.
7. PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2006. ISBN 80-86730-02-6.
8. ROLNÝ, Ivo a Lubor LACINA. *Globalizace - Etika - Ekonomika*. Boskovice: Nakladatelství František Šalé – Albert, 2001, 255 s. ISBN 80-7326-000-X.
9. WAGNER, Helmut. *Globalisation and unemployment*. Berlin: Springer, 2000, 401 s. ISBN 3-540-66765-2.

Jiné zdroje:

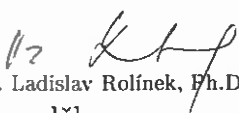
Portál Ministerstva práce a sociálních věcí: www.mpsv.cz

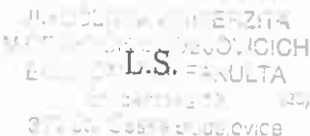
Český statistický úřad: www.czso.cz

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Adéla Mezerová
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova
Konzultant bakalářské práce: RNDr. Zuzana Dvořáková Líšková, Ph.D.
Katedra krajinného managementu

Datum zadání bakalářské práce: 30. listopadu 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2014

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

UNIVERSITA
SOCIÁLNÍCH
VĚD
Fakulta
Brno

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 27. března 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

15. 4. 2014

.....

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí práce Mgr. Adéle Mezerové a konzultantce RNDr. Zuzaně Dvořákové Líškové, Ph.D. za odborné rady a cenné připomínky, kterými přispěly k vypracování této bakalářské práce.

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	3
2.1	Pojetí globalizace.....	3
2.1.1	Definice globalizace a globalizačního procesu	3
2.1.2	Vývoj globalizace z hlediska historie.....	4
2.1.3	Důsledky globalizace	7
2.2	Nezaměstnanost	10
2.2.1	Míra nezaměstnanosti.....	10
2.2.2	Nezaměstnanost v Evropě	11
2.2.3	Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci	14
3	METODICKÝ POSTUP	16
3.1	Cíl a obsah práce.....	16
3.2	Stanovení hypotéz.....	16
3.3	Metodika práce	17
4	ANALÝZA NEZAMĚŠTNANOSTI V ČR	18
4.1	Vývoj nezaměstnanosti v ČR před vstupem do EU (1993 – 2004).....	18
4.2	Vývoj nezaměstnanosti v ČR od vstupu do EU k současnosti	23
4.3	Vývoj nezaměstnanosti ve vybraných krajích ČR.....	28
4.3.1	Moravskoslezský kraj.....	29
4.3.2	Plzeňský kraj	31
4.4	Struktura uchazečů o zaměstnání	32
4.4.1	Věková struktura	32
4.4.2	Vzdělanostní struktura.....	34
5	VYHODNOCENÍ	37
6	ZÁVĚR.....	40

SUMMARY	41
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	42
SEZNAM GRAFŮ, TABULEK A OBRÁZKŮ	45
SEZNAM PŘÍLOH	46
PŘÍLOHY	47

1 ÚVOD

Globalizace se v posledních dekádách stává čím dál více aktuálnějším a tedy i diskutovanějším tématem. Jedná se o celospolečenský jev probíhající na všech úrovních společnosti a ovlivňující všechny její složky. Proto se s globalizací setkáváme denně v běžném životě a každý z nás ji vnímá více či méně odlišně, ať už se jedná o aspekty ekonomické, sociální či přírodní.

Globalizační procesy s sebou přinesly jednak rozšíření náboženství, kultur a tradic jednotlivých národů vlivem migrace, jednak obrovský technologický pokrok, mezinárodní dělbu práce a tím pádem ekonomický vývoj v celosvětovém měřítku. To umocňuje tlak na liberalizaci světového obchodu a v takovém prostředí, které je z různých stran formováno globalizačními procesy, není pro jednotlivé státy snadné udržet si vysokou úroveň konkurenceschopnosti.

Mezi hlavní negativní dopady globalizace řadí její odpůrci oslabování rolí národních států. Ty pak ztrácejí svůj vliv na chod ekonomiky a dostávají se do nadvlády mezinárodních organizací, ať už Světové obchodní organizace, Mezinárodního měnového fondu nebo jednotlivých nadnárodních společností. Především aktivity nadnárodních společností buď ekonomiku daného státu podporují (ať už přímými investicemi, svým know-how či tvorbou nových pracovních míst) anebo naopak způsobují problémy například přesunem své výroby do zahraničí, zejména do oblastí s levnější pracovní silou. Tyto problémy se pak projeví zvýšením nezaměstnanosti.

Právě problematikou vlivu globalizace na nezaměstnanost se zabývá tato bakalářská práce. Cílem je posoudit, jaký vliv má na míru nezaměstnanosti v České republice, zda spíše pozitivní či negativní a jak se s globalizačními procesy vyrovnat.

Teoretická část práce je rozdělena na dvě kapitoly. První kapitola si nejprve klade za cíl seznámení s pojmem globalizace a uvádí některé její definice, především společenské a ekonomické. Dále se zabývá jejím historickým vývojem a poukazuje na to, že globalizace není novým jevem, ale její kořeny sahají daleko do minulosti. Pouze se s rozvojem moderních technologií v posledních letech globalizační procesy značně zrychlily a vznikl tak nový fenomén – globalizace – se všemi pozitivními a negativními důsledky.

Druhá kapitola je zaměřena na nezaměstnanost. Po obecném a stručném uvedení do problematiky nezaměstnanosti, a s tím související míry nezaměstnanosti, se bakalářská práce zabývá především nezaměstnaností v Evropě. Popisuje dřívější a současnou situaci na evropském trhu práce a mechanismy jeho fungování. Poté se soustředí na dopad globalizačního procesu, jakým je integrace evropských zemí do EU, vznik měnové unie a následně krize eurozóny. Obsahem této kapitoly je také nastínění evropského opatření pro boj s negativními dopady globalizace, čímž je vznik Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci.

Analytická část práce se zabývá vývojem nezaměstnanosti v České republice v posledních dvou dekadách, tedy v letech 1993 – 2013. Toto období je pro potřeby bakalářské práce rozděleno na etapu před vstupem ČR do Evropské unie a po jejím vstupu v roce 2004. Analyzována je rovněž nezaměstnanost v kraji nejvíce postiženém tímto problémem (Moravskoslezský) a v kraji nejméně postiženém (Plzeňský). Pozornost je také věnována struktuře uchazečů o zaměstnání, a to struktuře věkové a vzdělanostní.

Závěrem bakalářské práce je poté zhodnocení získaných údajů a informací. Jsou navržena možná opatření pro Evropu, zejména Evropskou unii a Českou republiku, jak se s globalizací vyrovnat – jak stimulovat pozitivní dopady a eliminovat dopady negativní.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Pojetí globalizace

Globalizace je v současnosti velice frekventovaným, nicméně rozporně vnímaným pojmem. Je reakcí na přesycenost domácích trhů a uplatnění se na nových odbytištích, na hledání a využívání nových či levnějších materiálních i lidských zdrojů. Je to v podstatě alokování kapitálu tam, kde přinese nejlepší zhodnocení.

Proces globalizace znamená zavedení dělby práce v celosvětovém měřítku, monitorování a využívání komparativních výhod (na straně surovin, levné pracovní síly, schopných lidí, koupěschopné poptávky atd.) v teritoriích, která nabízejí nejpříhodnější podmínky (Kislingerová & Nový, 2005).

2.1.1 Definice globalizace a globalizačního procesu

Jediná, všeobecně akceptovatelná definice globalizace bohužel neexistuje. Jednoznačně lze pouze říci to, že se jedná o složitý a komplexní proces mající dopad na oblasti lidského života. Překážkou jednotné definice globalizace je existence mnoha různých názorů a náhledů na toto téma.

Vybrané mezinárodní organizace definují globalizaci následně:

- OECD: Globalizace je akcelerující růst ekonomických aktivit probíhajících přes národní a regionální hranice. Projevuje se ve vzrůstajícím pohybu hmotných a nehmotných statků, služeb, majetkových práv a lidí skrze obchod, investice a migraci.
- Světová banka: Globalizaci definuje jako rostoucí integraci ekonomik a společností.
- Mezinárodní měnový fond: Globalizace je historický proces, výsledek lidské inovativnosti a technologického procesu. Vztahuje se k rostoucí integraci ekonomik po celém světě, zvláště prostřednictvím pohybu zboží, služeb a kapitálu napříč hranicemi.

Tyto definice poměrně úzce vymezují pouze ekonomický rozměr globalizace. Avšak globalizace se významně dotýká i roviny politické, sociální, kulturní, environmentální a mnohých dalších. Širší formulace nacházíme v odborné domácí a zahraniční literatuře. Například Ivo Rolný (2004) globalizaci popisuje jako „dlouhodobý proces vzájemného sbližování zájmů lidí celé planety na všech úrovních společenského života“ (Rolný & Lacina, 2004, p. 14). Globalizaci jako proces přirozený, nevyhnutelný a do určité míry očekávatelný charakterizuje ve své studii Sýkora (2000) a zároveň dodává, že „globalizace je proces integrace společnosti na vyšší geografické řádovostní úrovni, než tomu bylo v předcházejících etapách vývoje společnosti“. Obecně lze o globalizaci říci, že se jedná o soubor především ekonomických činností a spontánních, nezřízených procesů, které mají celospolečenské dopady. Zdůrazňována je také stále intenzivnější integrace států v jeden ekonomický systém (Mezřický, 2006). Anthony Giddens (1990) říká, že jde o „intenzifikaci celosvětových společenských vztahů, které spojují vzdálené lokality takovým způsobem, že místní události jsou formovány událostmi vzdálenými a opačně“ (Giddens, 1990, p. 64). Globalizaci můžeme definovat také jako proces, ve kterém si lidé uvědomují kolektivní problémy ve „zmenšeném světě“, rozvíjí se globální vědomí a kulturní hodnoty jsou relativizovány, to znamená, že vzájemné vazby se týkají nejen států a společností, ale také stále více jednotlivců a jejich lidských i sociálních práv (Robertson, 1992). Švédský autor Johan Norberg (2006) popisuje globalizaci jako „proces, v němž lidé, informace, obchod, investice, demokracie a tržní ekonomika stále častěji překračují hranice mezi jednotlivými státy“ (Norberg, 2006, p. 10).

2.1.2 Vývoj globalizace z hlediska historie

Pojem „globalizace“ se stal fenoménem posledních let, ale předpoklady globalizačního procesu se začaly vytvářet již v souvislosti se zámořskými objevy. Etapa vzniku světového trhu byla zahájena již objevením Ameriky v roce 1492. Následoval rozmach mezinárodního obchodu a formování prvních evropských národních států a celková expanze evropské civilizace. Globalizační proces urychlila průmyslová revoluce (18. – 19. století), kdy sílící industrializace umožnila nárůst objemu mezinárodní výměny zboží, služeb, kapitálu a pracovní síly a významný celosvětový vzestup integrace zbožíových trhů i trhů s výrobními faktory (Cihelková & kol., 2007).

Avšak s nástupem první světové války došlo k dočasnému zastavení globalizace. Důvodem byl nárůst protekcionismu, kdy státy řešily své problémy s odbytem na úkor svých zahraničních konkurentů. K obnovení a výraznějším projevům globalizace začalo docházet po druhé světové válce. Národní ekonomiky se začaly stále více integrovat do mezinárodního systému produkce, distribuce a směny zboží a služeb vyvolaných a souvisejících se založením Brettonwoodských institucí¹ – a to Mezinárodního měnového fondu a Světové banky. Smyslem byla především podpora dynamického rozvoje národních ekonomik zničených a poškozených druhou světovou válkou pomocí stabilizace měny a tím také podpory rozvoje světového obchodu. Neméně důležitým důvodem bylo předejít opakování světové hospodářské krize, považované za jednu z příčin vzniku druhé světové války. Obecně lze tedy říci, že vznikem Brettonwoodských institucí došlo k vymezení měnového systému, postupnou likvidaci devizových omezení a narovnání vzájemných obchodních vztahů mezi státy (Svobodová, 2005).

V rámci obnovy válkou zničené Evropy začaly americké firmy jako Ford nebo General Motors budovat své výrobní kapacity v regionech s potencionálním růstem za účelem dosažení levnější, ale přitom kvalitní pracovní síly. Hlavním cílem takové expanze bylo přiblížení výroby k trhu se zbožím; budované výrobní kapacity sloužily především dodávkám na místní trhy. Celkový proces ekonomické integrace byl významně urychlen některými událostmi z konce šedesátých a první poloviny sedmdesátých let 20. století (Lněnička, 2011).

Koncem šedesátých let se ve většině vyspělých zemí projevovalo zpomalení poválečného ekonomického růstu. Došlo k ekonomické recesi a nutnosti radikálního snižování nákladů. Podniky, které chtěly zvýšit nebo alespoň zachovat úroveň zisků a akumulaci kapitálu, začaly aplikovat nové strategie rozvoje, charakterizované mezinárodní expanzí. Klíčovým způsobem adaptace na nové podmínky bylo rozšiřování produkce firem do zahraničí, které mělo dva hlavní cíle: rozšíření trhů pro nabízené zboží a služby s cílem zvýšit příjmy a/nebo snížit produkční náklady. Některé firmy se akvizicemi, fúzemi i výstavbou nových provozů v zahraničí snažily rozšiřovat své trhy a postupně eliminovat konkurenci na nových trzích. K takovým strategiím docházelo zejména v rámci vyspělých zemí a pokračoval tak trend nastolený americkými firmami po druhé světové válce (Sýkora, 2000).

¹ Systém regulace mezinárodních měnových vztahů založený na režimu pevných směnných kurzů.

Vzhledem k takovéto narůstající míře firemních investic v zahraničí došlo k ekonomické organizační provázanosti. Dalším krokem byla liberalizace trhů a vzniklo tak prostředí podporující expanzi nadnárodních společností, které jsou hlavními aktéry globalizace. Vzhledem k obchodním strategiím těchto společností (relokace části výrobního procesu do oblastí s levnou, nýbrž kvalitní pracovní silou) dochází k vytváření mezinárodní dělby práce. Mezi tyto oblasti lze zařadit především nově industrializované země jižní Ameriky, jižní a jihovýchodní Asie. Tím, jak došlo k rozšíření světového obchodu a mezinárodní dělby práce, došlo zároveň i k prohloubení rozdílů mezi chudými a bohatými. Příjmové rozdíly mezi 20% nejchudších obyvatel světa a 20% nejbohatších obyvatel světa se od roku 1960 více než zdvojnásobily (Lafontaine & Müllerová, 1999).

Vedle globalizace výroby se začala rychle formovat i globalizace v sektoru služeb. V posledních letech je to právě sektor služeb, který přitahuje největší podíl investic. Mezi nadnárodně zaměřené služby se řadí například pojišťovací a bankovní služby, služby reklamních agentur, hotelových řetězců nebo společností zajišťující platební karty. Nejvýznamnější z hlediska dalšího rozvoje a globalizace ekonomiky jsou služby jako je finanční a jiné poradenství, které slouží k rychlým transferům peněžních prostředků a informací mezi jednotlivými světovými regiony. Lze říci, že se jedná o mezinárodní finanční systém, který je založen na 24 hodinovém systému celosvětových finančních transakcí koncentrovaných primárně do třech světových velkoměst, neboli finančních center, jakými jsou New York, Londýn a Tokio (Sýkora, 2000).

Globalizací finančních trhů dochází k postupnému oddělování reálných hospodářských procesů, tedy reálné ekonomiky výroby a obchodu se zbožím a službami, od symbolické ekonomiky finančních transakcí (pohyb a umísťování volného, zvláště pak krátkodobého kapitálu v lokalitách, kde se jeví nejvýhodnější zhodnocení). Tyto hospodářské a finanční procesy bývají označovány jako kasinová ekonomika (Kislingerová & Nový, 2005). Jedná se o tzv. virtuální ekonomiku, kde spekulanti se směnnými kurzy, akciemi a jinými finančními produkty přemísťují v rámci globální ekonomiky nesmírné sumy peněz. Průměrný denní obrat na světových devizových burzách vzrostl za posledních 20 let stonásobně. Finanční transakce v současnosti mnohonásobně předčí objem obchodů se zbožím. Hodnota světového exportu za rok 1998 odpovídala obratu pěti průměrných dnů na světových devizových burzách. Globalizující se ekonomika je charakterizována narůstajícím vlivem volně se pohybujícího kapitálu (Sýkora, 2000).

2.1.3 Důsledky globalizace

Globalizace má rozsáhlé společenské důsledky, proto také má jak své příznivce, tak své odpůrce. V rámci globalizace dochází k přerozdělení moci mezi veřejným a soukromým sektorem. Klíčoví aktéři globalizace, jakými bezpochyby jsou nadnárodní společnosti a světové finanční trhy, ovlivňují charakter a priority veřejného sektoru. Jako příklad je možné uvést lobbying za financování volebních kampaní nebo personální vazby mezi zástupci nadnárodních společností a státní správou. Následkem toho je skutečnost, že se vliv národních orgánů na některé ekonomické procesy snižuje (Kislingerová & Nový, 2005).

Pozitivní důsledky globalizace

Z ekonomického hlediska je globalizace vnímaná vcelku pozitivně, pozměnila obchod, investice a technologie natolik, že i celkový vývoj světového hospodářství roste rychleji a mění se téměř každým okamžikem. Liberalizace obchodu přináší přístup k dalším trhům za hranicemi státu a tím stimuluje ekonomický růst a konkurenceschopnost. Od toho se odvíjí růst životní úrovně, například stále rychleji ustupuje chudoba. Jako příklad lze uvést Asii, kde v roce 1975 žilo v absolutní chudobě 6 obyvatel z 10. Dle údajů Světové banky se dnes pohybují za hranicí absolutní chudoby méně než dva lidé z deseti. S ustupující chudobou se zároveň snižuje procento lidí trpících hladou, klesá negramotnost a nemocnost, lidé se dožívají vyššího věku a státy se přiklání k demokracii. Přes 40% obyvatel světa žije v právních státech zaručujících svobodu slova a politické opozice. K porušování základních lidských práv dochází především v zemích, kterých se globalizace dotýká nejméně (Norberg, 2006).

Mezi pozitiva globalizace lze zařadit zmírňování sociálních rozdílů mezi bohatými a chudými státy, a to v kontextu rozvoje volného obchodu a přílivu zahraničního kapitálu do méně vyvinutých zemí. Velké nadnárodní korporace, které začínají v určité zemi nově podnikat, pak přinášejí s sebou nejen potřebný kapitál, ale také manažerské znalosti a dovednosti, profesionální i etické procedury a standardy a dodávají a pomáhají vychovávat tolik potřebné průmyslové vůdce. Rovněž známé mezinárodní finanční organizace jako Mezinárodní měnový fond a Světová banka přispívají k ekonomické a sociální rovnováze - mimo jiné poskytují půjčku a financují

dlouhodobé projekty zejména v rozvojových zemích tzv. Třetího světa, ale i v zemích východní Evropy (Sirůček & Heczko, 2006).

Stále významnější pozitivní vliv má globalizace také v oblasti high technologií, mezi něž jsou zařazovány informační technologie, komunikační a transportní technologie, biotechnologie, nové materiálové a energetické technologie apod. Implementace těchto technologií nebo jakékoliv nové produkce či manažerského přístupu ve vysoce konkurenčním prostředí může znamenat významnou konkurenční výhodu a stát se otázkou přežití (Kislíngerová & Nový, 2005). Informační a komunikační technologie umožňují šetřit čas i náklady, usnadňují a zrychlují sdílení informací a šíření nových poznatků. Dle slov Kiernana (1998): „Neinovovat znamená zaniknout.“

Příznivým důsledkem globalizace je i skutečnost, že vlivem rozšiřování benchmarkingu dochází k napodobování přístupů a metod používaných v nejúspěšnějších podnicích, k přebírání jejich zkušeností a vytváření tzv. optimálních modelů řízení na základě zobecnění zkušeností z praxe a jejich implementace do praxe prostřednictvím vzdělávacích institucí.

Negativní důsledky globalizace

V důsledku globalizačního procesu dochází k přerozdělení moci mezi státy a nadnárodními společnostmi, a to v jejich prospěch, i přestože si státy svou suverenitu snaží udržet. Na straně jedné se od vlád jednotlivých států očekává antimonopolní politika a regulace trhu, na druhé straně však musí být v mnoha směrech s nadnárodními společnostmi solidární, protože tyto společnosti mají značnou ekonomickou moc. Dochází tak ke snižování efektivnosti vládní hospodářské politiky. Snaha o vytvoření co nejvýhodnějších podmínek pro přímé zahraniční investice nadnárodních společností dostává často přednost před ostatními cíli, např. v oblasti životního prostředí nebo sociální oblasti (Kunešová & Cihelková, 2006). Tato politická zvýhodňování kapitálu před lidmi podléhajícími vládním rozhodnutím vedou ke vznikajícím sociálním nejistotám. Nadnárodní společnosti tak vytvářejí nový druh moci, která je v mnoha případech vymaněna z vlivu vlád a naopak do značné míry formuje jejich rozhodování.

Vliv globalizace na stát však nesouvisí pouze s rostoucí silou nadnárodních společností. Ekonomická prosperita států je stále více ovlivňována pohyby na světových finančních trzích. Roste podíl spekulativního kapitálu oproti reálně využívanému kapitálu

a tradiční mechanismy pro regulaci trhu jako antimonopolní zásahy nebo finanční regulace prakticky neexistují na nadnárodní úrovni. A tak jsou obrovské finanční toky v globalizované ekonomice mimo kontrolu jednotlivých vlád, centrálních bank i mezinárodních finančních institucí. To představuje jak pro jednotlivé státy, tak i pro celou světovou ekonomiku, významnou hrozbu v podobě možnosti vypuknutí finančních krizí, ať už bankovních nebo měnových. Celková ekonomická provázanost světa pak zvětšuje nebezpečí rychlého přenosu krizí ze vzniklých ohnisek do dalších zemí, popřípadě po celém světě. Pokud např. hospodářsky silnější země (či nadnárodní společnosti) přeorientují dopady krize jinam a zajistí si potřebnou poptávku na úkor jiných zemí či regionů, dojde potom k dalšímu nárůstu hospodářské nerovnosti mezi jednotlivými zeměmi, regiony a kontinenty, a to s možnými ekonomickými, sociálními či politickými (rasovými, národnostními, náboženskými) riziky (Sirůček & Heczko, 2006).

Někteří odborníci řadí problém chudoby mezi negativní dopady globalizace. S tím souvisí růst nerovnoměrnosti rozdělení bohatství ve světě mezi ty, kteří disponují kapitálem a vzděláním a ty, kteří tyto vlastnosti a možnosti nemají, což je v současné době většina obyvatel Země. Toto postupné narůstání rozdílů mezi nejbohatšími a nejchudšími zeměmi světa je do určité míry způsobeno právě tím, že zisky nadnárodních společností z výroby lokalizované v rozvojových zemích slouží mj. ke kumulaci bohatství ve vyspělém světě, kde jsou například rozděleny ve formě dividend akcionářům nebo jsou znovu investovány, ale už v jiné části světa anebo v zcela odlišném ekonomickém sektoru (Sýkora, 2000).

Velmi dobře lze ukázat negativní dopad globalizace na příkladu onemocnění AIDS, které se řadí mezi jedno z nejzávažnějších infekčních onemocnění současnosti a postihuje celé světadíly. I přesto, že první případy infikovaných virem HIV byly diagnostikovány v Severní Americe a Evropě, se zde počty nově nakažených příliš nezvyšují, na rozdíl od ostatních částí světa. Jedna třetina všech HIV pozitivních žije v subsaharské Africe. Od roku 1981 na AIDS zemřelo přes více než 25 milionů lidí a jenom v Africe to bylo kolem 13 milionů. Počet nakažených jedinců virem HIV a těch, u nichž už propukl AIDS, přesahuje v některých afrických státech i 15% dospělé populace (Norberg, 2006; Statistiky HIV/AIDS, 2013).

Za negativní vliv se dá také považovat fakt, že sice víceméně přestal být problémem přístup k informacím a celkově k informačním technologiím, ale větším

problémem se stala samotná interpretace informací. Důsledkem toho pak mohou být rozrušené reakce zahraničních investorů na informace o negativním či pozitivním hospodářském vývoji v jednotlivých zemích a regionech.

Neglobalizuje se totiž pouze hospodářství a finanční trhy, ale i terorismus, kriminalita, a také ekologické dopady řady průmyslových výroby na životní prostředí. Celosvětovým ekologickým problémem pak je globální oteplování a nedostatek pitné vody. Neméně důležitým a bezesporu negativním dopadem globalizace je omezování, neli zánikání, národních kultur a identit (Kunešová & Cihelková, 2006).

2.2 Nezaměstnanost

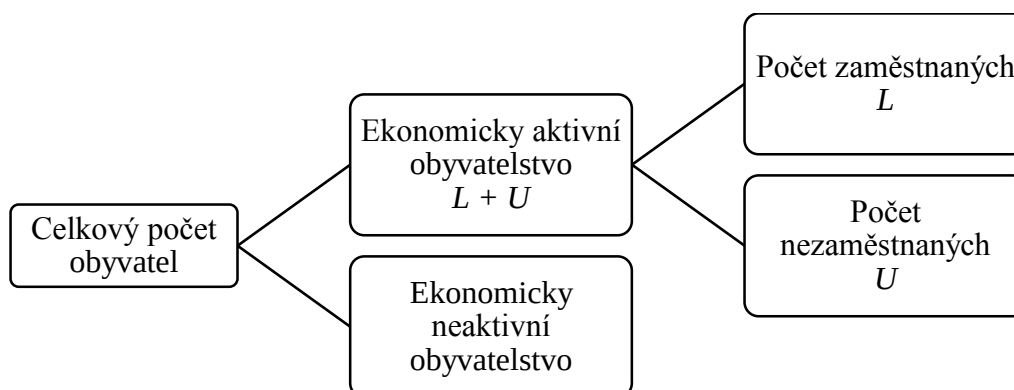
Jak mohou být nezaměstnané miliony lidí, když je tolik práce, kterou je třeba udělat? Na tuto otázku se hned v úvodu kapitoly týkající se nezaměstnanosti ptají ve své knize o makroekonomii autoři Samuelson a Nordhaus (1989). Lze říci, že odpovědí je definice nezaměstnanosti jako ekonomického jevu, který je projevem poruch na pracovním trhu. Mareš (1994) přímo popisuje nezaměstnanost jako situaci na trhu práce, ve které není část ekonomicky aktivního obyvatelstva kvalifikačně a kapacitně využita a nachází se tudíž stranou pracovních procesů. Důvodem, proč je část tohoto obyvatelstva mimo pracovní procesy je fakt, že na trhu práce jsou k dispozici pouze neúplné informace, takže lidé nevědí o všech aktuálně volných pracovních místech a naopak zaměstnavatelé nevědí o všech uchazečích, kteří hledají práci. Na trhu práce tedy dochází k interakci mezi potenciálními zaměstnavateli a zaměstnanci. Než se však navzájem najdou, zůstávají někteří lidé jistou dobu bez práce a některé pracovní pozice jistou dobu neobsazené. Tyto frikce pracovních trhů se projevují jako nezaměstnanost (Holman, 2004).

2.2.1 Míra nezaměstnanosti

Ukazatelem pro znázornění rozsahu nezaměstnanosti je míra nezaměstnanosti (u). Pavelka (2007) ve své publikaci definuje míru nezaměstnanosti jako určité procento nezaměstnaných obyvatel vztahující se k celkovému počtu ekonomicky aktivních obyvatel, pro niž platí vztah $u = \frac{U}{L+U} * 100$ (v %), kde U je počet nezaměstnaných,

L počet zaměstnaných. Rozdělení obyvatel na ekonomicky aktivní a neaktivní znázorňuje následující Obrázek 1:

Obrázek 1: Schéma rozdělení obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování (2014)

Míra nezaměstnanosti, při níž je trh práce v rovnováze, se označuje jako přirozená míra nezaměstnanosti (Weilekes, 2007). Dělí se na frikční, strukturální a dobrovolnou. Nezaměstnanost frikční je dána tím, že lidé opouštějí zaměstnání z různých osobních důvodů, aby si poté hledali nové. Strukturální nezaměstnanost způsobuje to, že některá odvětví se zmenšují a naopak jiná se rozpínají, takže jsou lidé nuceni přecházet mezi jednotlivými odvětvími a často také podstupovat rekvalifikační kurzy anebo stěhování. Na dobrovolné nezaměstnanosti se účastní lidé, kteří ve skutečnosti pracovat nechťejí, protože navykli systému sociálních příspěvků a podpory v nezaměstnanosti (Holman, 2004).

2.2.2 Nezaměstnanost v Evropě

Od 90. let minulého století je nezaměstnanost v evropských zemích ovlivňována zejména nezastavitelným pokrokem v oblasti nových technologií, neustálou expanzí světového trhu a tím pádem nárůstem významu mezinárodní konkurence. Jednodušeji lze toto tvrzení vyjádřit tak, že nezaměstnanost v Evropě je silně ovlivňována globalizací a, i přes zvyšování spotřeby a životního standardu u většiny Evropanů, nezaměstnaných přibývá. Stále větší podíl na této situaci mají strukturální příčiny nezaměstnanosti, které

odráží technologický pokrok a je tedy nutné, aby pracovní síla byla flexibilnější, rychleji se přizpůsobující změnám v poptávce po určitém typu práce v právě expandujícím odvětví, čemuž napomáhá státní podpora aktivní politiky nezaměstnanosti (Mareš, 1994).

Zkušenosti z posledních let však ukazují, že ani aktivní politika nezaměstnanosti, kam řadíme různé rekvalifikační programy a podpory pro tvorbu nových pracovních míst, není zcela schopná snížit nezaměstnanost. A to především z neexistence dostatečně pružného a volného trhu práce. Toto je dáno zejména tím, že v Evropské unii jsou obecně velmi vysoké podpory v nezaměstnanosti, stejně jako zákonem stanovené minimální mzdy. Také evropské pracovní právo velice dobře chrání zaměstnance před propouštěním, a proto každá větší restrukturalizace podniku vyžaduje nelehká jednání s odbory. Mzdy se tak prakticky přestaly tvořit podle zákona o střetu nabídky s poptávkou, ale vytváří se kolektivním jednáním mezi odbory, zaměstnavateli a vládou a bývají proto uměle navýšené. Společně s vysokými daněmi a zákonným pojištěním odváděným podnikem za zaměstnance se zdražuje práce a náklady na vytvoření nových pracovních míst jsou tak značné, že evropské firmy přesouvají své pracovně náročné výroby do zahraničních oblastí s levnou pracovní silou, například do jihovýchodní Asie (Holman, 2004).

Dá se předpokládat, že tento trend se bude v dalších letech ještě více projevovat a státy EU jsou si toho vědomy, proto je strategie, jak dosáhnout zvýšení flexibility pracovního trhu, připravována nejen na úrovni jednotlivých států, ale taktéž na úrovni mezinárodní, celoevropské. Sociální politika však není ve všech členských státech EU koncipována stejně, například úroveň minimální mzdy, nárok na starobní důchod nebo výše a délka mateřské dovolené, proto je velmi těžké prosadit jednotné unijní legislativní opatření. Tato opatření pak mají spíše podobu směrnic a doporučení stanovujících minimální standardy spolupráce, kterými je ovšem nezbytně nutné se pro dlouhodobé udržení konkurenceschopnosti evropského trhu práce zabývat a dále tyto standardy rozšiřovat tak, aby vedly k deregulaci pracovních trhů jednotlivých států a daly prostor pro vznik kompaktního a efektivního celoevropského trhu práce (Winkler & Wildmannová, 1999).

Vliv globalizačního procesu na nezaměstnanost ve vybraných zemích eurozóny

Dalším krokem v integračním procesu Evropské unie bylo vytvoření společné měnové a hospodářské unie členských států. A to především z důvodu, že pravomoc každé země provádět svojí měnovou politiku, a tím ovlivňovat směnný kurz, devalvace či úrokové míry, vnášela do obchodních vztahů příliš nejistot. Nepředvídatelné pohyby směnných kurzů ztěžovaly vzájemné obchodní styky a také pohyb kapitálu, což ohrožovalo stabilitu celého vnitřního trhu. Na základě toho 1. ledna 2002 zavedlo euro jako svou společnou měnu 12 zemí EU², čímž vznikla jednotná eurozóna (Urban, 2014).

Jakkoliv se však tvůrci měnové unie domnívali, že po zavedení jednotné měny bude docházet ke konvergenci ekonomik členských států a do budoucna tedy i ke vzniku hospodářské unie, ve skutečnosti došlo k opaku. Rozdíly mezi silnými ekonomikami a těmi periferními se prohlubovaly. Stejná měnová politika a jednotná úroková sazba způsobily „přehřátí“ ekonomiky u některých slabších států a zároveň pomalejší tempo růstu u těch vyspělých (Bydžovská, 2014).

Důsledkem toho je dluhová krize v eurozóně, která se postupně šíří Evropou od roku 2009. Způsobena je především vysokým státním dluhem některých zemí eurozóny vzniklým nezodpovědným přístupem jednotlivých vlád k fiskální politice (případ Řecka). Nízké úrokové sazby Evropské centrální banky však dovedly do pastí realitního boomu i do té doby řádně hospodařící státy jako například Španělsko.

Právě v případě Řecka a Španělska lze říci, že je dluhová krize eurozóny zasáhla nejvíce. Míra nezaměstnanosti v těchto státech dosahuje hodnot vysoko nad průměrem eurozóny a je nejvyšší z celé Evropy. Za posledních pět let rapidně stoupla, což je zřejmé z grafu Přílohy 1. Z údajů pro rok 2013 je patrné, že míra nezaměstnanosti ve Španělsku přesahuje 26 %, v Řecku dokonce 27 %, přičemž průměr eurozóny je 12 % a průměr EU 10,8 %.

Naopak druhou nejnižší míru nezaměstnanosti v EU v roce 2013 (5,3 %) vykazuje Německo, které je symbolem pro hospodářský růst a ekonomickým motorem celé EU. K takto nízké nezaměstnanosti mu dopomáhá zejména příznivý růst hospodářství a flexibilní trh práce. Rostoucí HDP Německa má také vliv i na prosperitu rakouské

² Belgie, Finsko, Francie, Itálie, Irsko, Nizozemsko, Lucembursko, Německo, Portugalsko, Rakousko, Španělsko, Řecko; v dalších letech zavedlo euro také Slovinsko, Malta, Kypr, Slovensko, Estonsko a od roku 2014 i Lotyšsko.

ekonomiky, která disponuje nejnižší mírou nezaměstnanosti ze všech zemí EU. Data z roku 2013 udávají míru nezaměstnanosti v Rakousku 4,9 %.

Z nejnovějších statistických údajů lze usoudit, že situace na evropském trhu práce se začíná stabilizovat s tím, jak se zastavuje ekonomický pád zemí na periferii EU. Vznik dostatečného počtu nových pracovních míst v těchto regionech a tím pádem i zmírnění problému nezaměstnanosti však ještě nějaký čas potrvá. Pokles míry nezaměstnanosti na původní hodnoty udávané v době před počátkem dluhové krize je tedy dosud v nedohlednu (Dufek, 2014).

2.2.3 Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EGF) je určen na pomoc pracovníkům, kteří dostali výpověď ze svého zaměstnání v důsledku strukturálních změn ve světovém obchodu způsobených globalizací. Příkladem může být velký podnik, který je nucen následkem negativního globálního jevu (hospodářská, finanční či jiná krize) ukončit svou činnost nebo přesunout své působení do mimoevropských zemí.

EGF pomáhá řešit případy, ve kterých tyto strukturální změny nepříznivě ovlivní regionální nebo místní ekonomiku. Jedná se zpravidla o situace, kdy je hromadně propuštěno více než 500 zaměstnanců jednoho podniku (včetně zaměstnanců ze strany dodavatelů a výrobců, kteří jsou odběrateli tohoto podniku) nebo v případech, že dojde k masivnímu propouštění v určitém odvětví, a to v jednom či více navzájem sousedících regionech.

Z prostředků EGF je možné spolufinancovat projekty, které jsou například zaměřeny na:

- pomoc s hledáním nové práce
- odborné poradenství v oblasti profesionalního rozvoje
- doplnění vzdělání, rekvalifikační kurzy a odbornou praxi
- mentoring a coaching
- podporu při začínajícím podnikání.

Poskytnout finanční příspěvek lze i na školení, podporu mobility a programy celoživotního vzdělávání. V těchto případech se jedná o časově omezenou, jednorázovou individuální podporu.

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci nemůže ze svého rozpočtu poskytovat pomoc podnikům s finančními problémy, přispívat na jejich restrukturalizaci či modernizaci. Z fondu také nelze financovat opatření sociálního zabezpečení, mezi něž se řadí důchody a podpora v nezaměstnanosti.

Financování z EGF je řízeno a realizováno na vnitrostátní anebo regionální úrovni. Doba trvání jednotlivých projektů by neměla přesáhnout dva roky (Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci, 2014).

3 METODICKÝ POSTUP

3.1 Cíl a obsah práce

Cílem bakalářské práce je posoudit, jaký vliv má globalizace na míru nezaměstnanosti v České republice. Po zpracování a vyhodnocení získaných dat bude v následujícím postupu porovnána míra nezaměstnanosti v letech, kdy se globalizace ještě příliš neprojevovala, se situací nyní. Celkově je zhodnocen vývoj nezaměstnanosti v České republice v souvislosti s dopadem globalizace, a to zda má v České republice globalizace dopad na míru nezaměstnanosti spíše pozitivní či negativní a podle toho jsou navržena možná opatření, jak stimulovat pozitivní dopady a eliminovat dopady negativní.

3.2 Stanovení hypotéz

Výzkumný problém je formulován na základě stanovení hypotéz, které udávají předpoklad možných souvislostí mezi dvěma nebo více proměnnými. Snahou výzkumu je pak hypotézu potvrdit nebo naopak vyvrátit a zamítnout.

Stanovení hypotéz

Pro účely následného výzkumu jsou stanoveny dvě hypotézy, k jejichž potvrzení či zamítnutí dojde v závěru bakalářské práce.

Hypotéza č. 1: Vliv globalizace na míru nezaměstnanosti v České republice je minimální.

Hypotéza č. 2: Dopady globalizace na míru nezaměstnanosti v České republice jsou spíše pozitivní, než negativní.

3.3 Metodika práce

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, a to na část teoretickou a navazující praktickou část. Teoretická část se nejprve věnuje obecnému úvodu do problematiky globalizace, který je následně rozšiřován o její všeobecné pozitivní a negativní dopady. Dále je v této části bakalářské práce věnována pozornost definici nezaměstnanosti a s ní souvisejících pojmů. Řešena je také aktuální situace vývoje nezaměstnanosti v Evropě, zejména v zemích Evropské unie, ale pozornost je věnována i státům mimo EU.

K vypracování teoretické části bakalářské práce bylo nejprve nutné studium odborné literatury týkající se této problematiky. Informace byly čerpány nejen z odborných knih českých autorů, ale i ze zahraničních publikací, denních periodik a výročních zpráv.

V praktické části bakalářské práce je uplatněna kvantitativní metoda výzkumu. Nejdůležitější je získání potřebných informací o vývoji nezaměstnanosti v České republice, aby mohla být provedena analýza a komparace zjištěných dat. Nezanedbatelným zdrojem pro získání přesných a aktuálních informací o statistických datech jsou elektronické zdroje, jimiž jsou především internetové stránky Českého statistického úřadu (ČSÚ), Statistického úřadu Evropských společenství (EUROSTAT) a portálu Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV). Po shromáždění veškerých dat z výše uvedených zdrojů dochází na jejich zpracování a vyhodnocení, a to již zmiňovanou metodou analýzy a komparace. Analyzovaným obdobím jsou přibližně poslední dvě dekády, tedy od 90. let 20. století po současnost, dle dostupnosti nejnovějších statistických dat. Výsledky výzkumu jsou vyjadřovány pomocí grafů a tabulek, které je nejlépe znázorňují a jsou nejsrozumitelnějším nástrojem jejich interpretace.

V závěrečném vyhodnocení studie jsou zjištěné výsledky a údaje aplikovány v kontextu globalizace. V této části je věnována pozornost stanoveným hypotézám a uskutečňováno jejich celkové vyhodnocení, zda došlo na základě výsledků výzkumu k jejich absolutnímu vyvrácení nebo potvrzení či pouze upřesnění. Poté dochází na nastínění možných opatření, jak se s globalizací vyrovnat. To mimo jiné zahrnuje doporučení, jak stimulovat pozitivní dopady globalizace a eliminovat dopady negativní.

4 ANALÝZA NEZAMĚSTNANOSTI V ČR

V této kapitole bakalářské práce je popsána samotná analýza nezaměstnanosti v České republice za stanovené období. Data jsou čerpána ze zveřejněných statistik ČSÚ, EUROSTATu a MPSV. Pokud není uvedeno jinak, interpretované údaje zobrazují stav k 31. 12. Zkoumány jsou jednotliví ukazatelé, jimiž jsou počty uchazečů o zaměstnání, počty uchazečů připadajících na jedno pracovní místo, celkový počet volných pracovních míst a míra nezaměstnanosti.

4.1 Vývoj nezaměstnanosti v ČR před vstupem do EU (1993 – 2004)

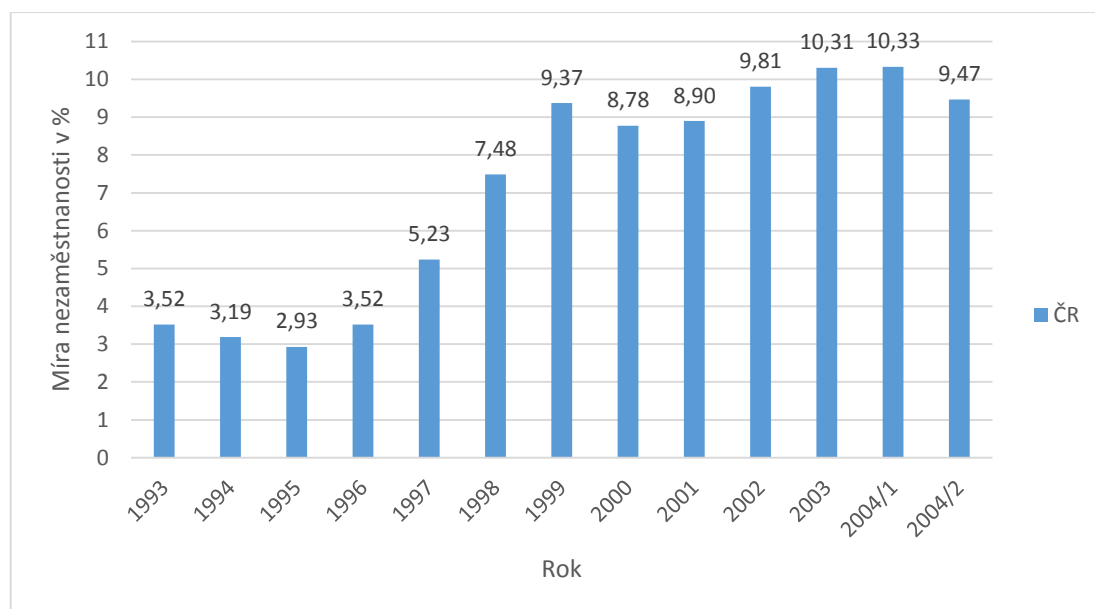
Nejnižší míra nezaměstnanosti v historii České republiky se pohybovala kolem tří až čtyř procent, a to na počátku devadesátých let, kdy docházelo k transformaci české ekonomiky a obratu k tržnímu hospodářství. Růst nezaměstnanosti nastal s rokem 1997, a to z důvodu reakce na pokles hrubého domácího produktu (HDP), viz Příloha 2, v předcházejících letech, který má vliv na tvorbu nových pracovních míst a celkové zaměstnanosti a zároveň se v následujících letech začaly projevovat dopady transformace. To vedlo k restrukturalizaci výroby, která měla za následek postupné snižování neefektivní zaměstnanosti (tzv. přezaměstnanosti). V souvislosti s tím se míra nezaměstnanosti každoročně zvyšovala v průměru o dva procentní body, až roku 1999 dosáhla 9,37 %.

V roce 1997 také došlo k privatizaci bankovního sektoru a přílivu přímých zahraničních investic (PZI), které napomohly k oživení české ekonomiky a růstu HDP v dalších letech. To se projevilo v roce 2000, kdy míra nezaměstnanosti poklesla na 8,78 %. V následujících letech začala opět pomalu stoupat, mezi lety 2001 – 2002 o necelý jeden procentní bod, v roce 2003 byla meziroční změna + 0,5 % a míra nezaměstnanosti poprvé přesáhla hranici deseti procent, kde s mírným nárůstem setrvala i v roce 2004.

Právě v polovině roku 2004, přesněji od 1. července 2004, změnil Český statistický úřad metodiku výpočtu míry nezaměstnanosti, proto i Graf 1 vykazuje dvě hodnoty pro rok 2004, které jsou pro potřeby sestavení grafu rozděleny na údaje 2004/1 a 2004/2. Míra

nezaměstnanosti pro rok 2004/1 je vypočtena metodikou platnou do 30. června 2004, která pracovala s podílem počtu registrovaných uchazečů na pracovní síle. Starší data jsou počítána aktuální metodikou, která znázorňuje podíl počtu dosažitelných uchazečů na pracovní síle včetně cizinců, s tím, že „za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, na základní, náhradní nebo civilní vojenské službě, uchazeči, kteří jsou zařazení na rekvalifikační kurzy, uchazeči, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství a uchazeči v pracovní neschopnosti“ (Český statistický úřad, 2013).

Graf 1: Míra nezaměstnanosti v ČR (1993 – 2004)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování (2014)

1) metodika platná do 30. června 2004 - podíl počtu registrovaných uchazečů na pracovní síle

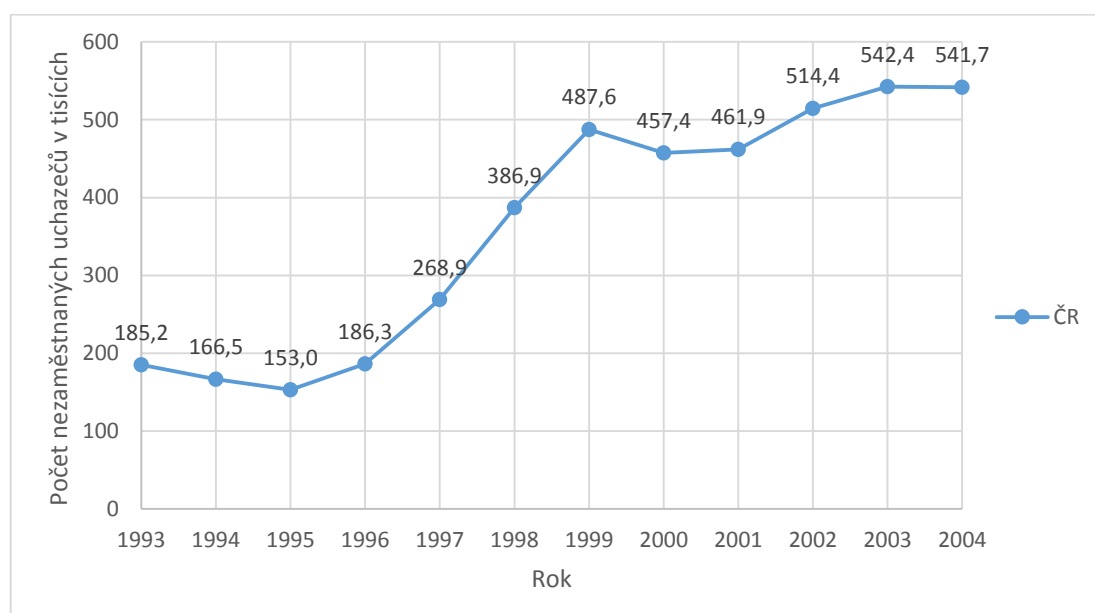
2) metodika platná od 1. července 2004 - podíl počtu dosažitelných uchazečů na pracovní síle vč. cizinců

V následujícím Grafu 2 je znázorněn počet uchazečů o práci ve sledovaném období 1993 – 2004. Při nejnižší míře nezaměstnanosti v roce 1995 bylo evidováno 153 tisíc uchazečů. Tento počet se do roku 1999 více než ztrojnásobil a počet nezaměstnaných dosahoval 487 600. K tomuto prudkému nárůstu nezaměstnaných osob došlo díky skutečnosti, že vlivem restrukturalizace výroby poklesla zaměstnanost ve skupině domácích podniků o necelých 700 tis. osob. Avšak vzhledem k silnému přílivu PZI dokázali více než polovinu z těchto propuštěných naopak zaměstnat podniky se

zahraniční účastí. Lze tedy předpokládat, že vstup zahraničních investorů na český trh zabránil mnohem vyššímu počtu nezaměstnaných uchazečů, viz Příloha 3.

Po krátkodobém poklesu v letech 2000 a 2001 došlo v následujícím roce k překročení půl milionové hranice nezaměstnaných osob a tento trend, jak je z Grafu 2 patrné, pokračoval i v dalších letech.

Graf 2: Počet nezaměstnaných uchazečů o práci (1993 – 2004)

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování (2014)

Na 185 200 nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání v roce 1993 bylo registrováno necelých 54 tisíc volných pracovních míst. To odpovídá počtu 3,4 osob ucházejících se o jedno volné pracovní místo (VPM). Následující vývoj celkového počtu volných pracovních míst zobrazuje Graf 3 a související počet uchazečů hlásících se na jedno takové místo znázorňuje Graf 4. V prvních dvou letech sledovaného období můžeme pozorovat vzestupný trend volných pracovních míst. To je způsobeno rostoucím hrubým domácím produktem. V roce 1995 bylo v evidenci úřadů práce (ÚP) na osmdesát osm tisíc VPM. Zároveň bylo v tomto roce registrováno nejméně nezaměstnaných osob (153 tis.). Na jedno VPM se hlásilo 1,7 uchazečů, což je nejnižší počet v historii ČR.

Od roku 1996 dochází k prudkému úbytku nabídky volných pracovních míst. Klesající charakter můžeme pozorovat až do roku 1999. Za tuto dobu došlo ke snížení VPM o více než polovinu a počet nezaměstnaných osob připadajících na jedno volné

pracovní místo vzrostl z původních 2,2 na 13,9. Je to dáno tím, že v tomto období klesnul HDP a postupně začalo také docházet k propouštění nadbytečných zaměstnanců zprivatizovaných firem, ve kterých začali noví majitelé s restrukturalizací výroby za účelem snížení nákladů a zvýšení produktivity práce.

V roce 2000 přinesl trh přes 52 000 volných pracovních míst a na této úrovni se jejich počet udržel také po následující rok. Jen přes 20 tis. VPM vzniklo v roce 2000 díky investicím ze zahraničí, což je nejvyšší počet za roky 1993 – 2003. Na zvýšení počtu pracovních míst má podíl také HDP, který v tomto období vykazoval opětovný růst, což má příznivý dopad na počet VPM. Důvodem, proč nedošlo k vytvoření většího počtu VPM je zvýšení produktivity práce a podniky tedy neměly významnější motivy k zaměstnávání dalších pracovníků. Počet nezaměstnaných na jednu volnou pracovní pozici se snížil z dřívějších 13,9 v roce 1999 na 8,8 (rok 2000) – 8,9 v roce 2001. Pro další dva roky se nabídka VPM opět snížila, ale už nedošlo k tak prudkému poklesu jako v minulých letech, a to zejména díky PZI, které v těchto dvou letech pomohly vytvořit 23 176 pracovních míst.

Celkově díky přímým zahraničním investicím v České republice v letech 1993 – 2003³ nově vzniklo přes 69 027 pracovních míst. Toto znázorňuje Tabulka 1. Jelikož jsou informace o vzniku VPM udávány na počátku realizace dané investice, jsou počty skutečně vytvořených pracovních míst v mnoha případech vyšší.

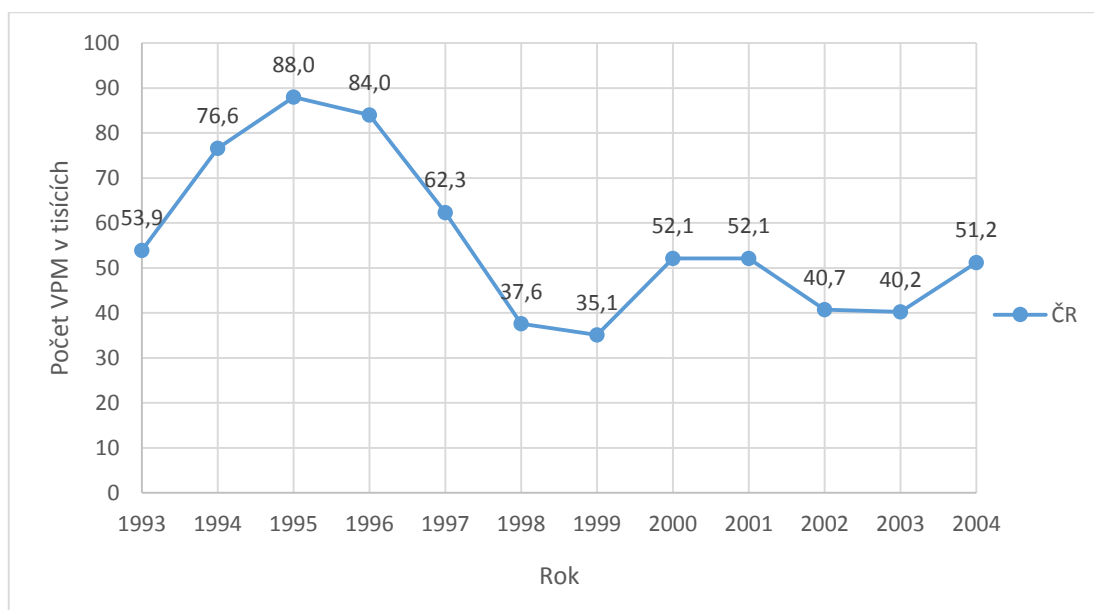
Tabulka 1: Počet pracovních míst vytvořených PZI (1993 – 2003)

Rok	Nová pracovní místa
1993	570
1994	1 392
1995	1 243
1996	1 865
1997	870
1998	4 124
1999	5 076
2000	20 040
2001	10 671
2002	13 236
2003	9 940
Celkem	69 027

Zdroj: CzechInvest, vlastní zpracování (2014)

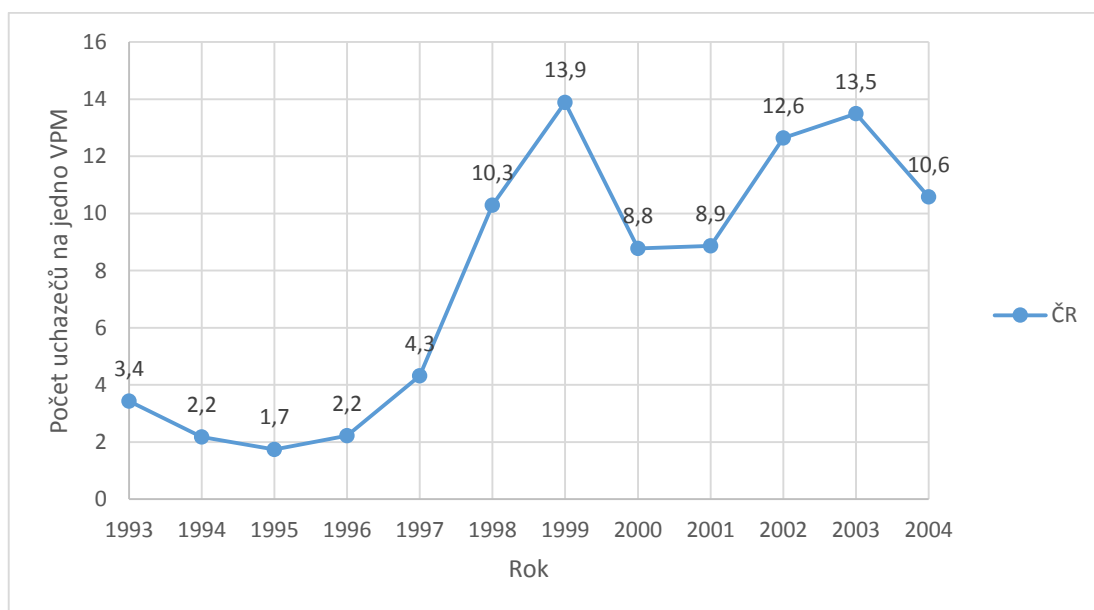
³ Rok 2004 byl zahrnut do statistiky ve zkoumaném období 2004 – 2013.

Graf 3: Počet volných pracovních míst (1993 – 2004)

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování (2014)

Graf 4: Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo (1993 – 2004)

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování (2014)

4.2 Vývoj nezaměstnanosti v ČR od vstupu do EU k současnosti

Vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004 znamenal otevření trhu, včetně trhu práce, okolnímu světu a zejména umožnil snazší přístup zahraničních investorů do ČR. Zároveň však vstup do EU vyvolal řadu negativních prognóz, jakými jsou například likvidace českých firem anebo masivní nárůst nezaměstnanosti právě vlivem zvýšeného počtu imigrantů. Tyto obavy se však za dobu členství v EU nepotvrdily.

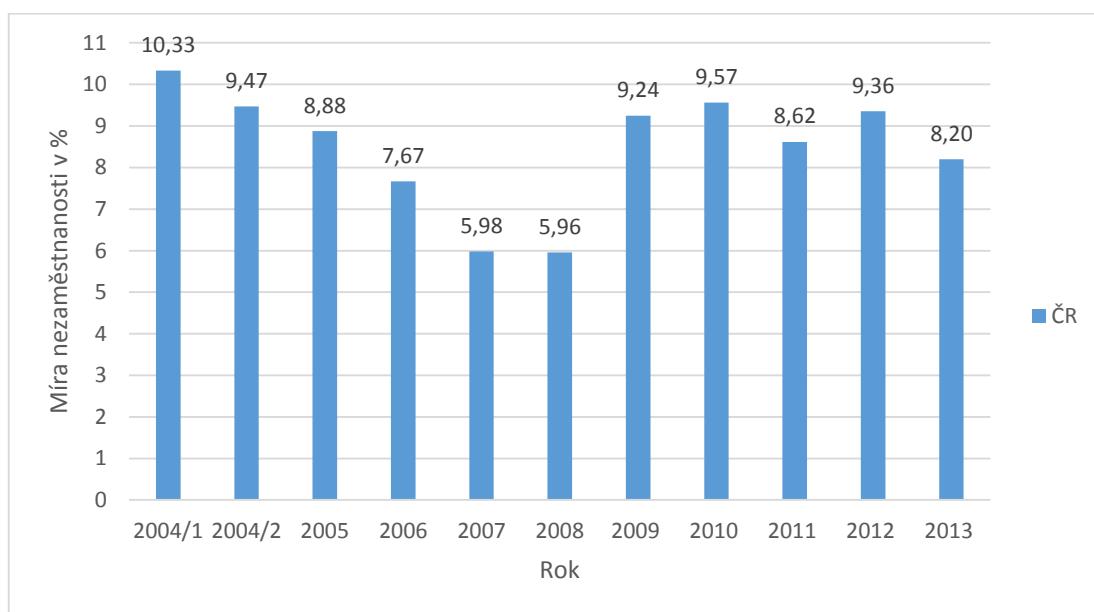
Naopak vstupem do Evropské unie dokonce v ČR došlo k poklesu míry nezaměstnanosti. Klesající trend míry nezaměstnanosti je patrný z Grafu 5 a zastavuje se až v roce 2007 na hodnotě 5,98 %, což od roku 2004 představuje snížení o tři a půl procentního bodu, v průměru se tedy jedná o více než 1 % meziroční pokles. Mezi lety 2007 – 2008 vykazuje míra nezaměstnanosti konstantní stav s hodnotou necelých 6 %.

Následující rok, v roce 2009, zaznamenává míra nezaměstnanosti prudký vzestup na 9,24 %, oproti 5,96 % v roce 2008. Důvodem je celosvětová ekonomická krize, která se právě rokem 2009 začala negativně projevovat i v Evropě, potažmo České republice. I přesto, že krize neměla na ČR přímý dopad, způsobila však globální a nezanedbatelný pokles poptávky po zboží a službách. To vyvolalo v typicky exportně orientované české ekonomice podstatné odbytové potíže. Spolu s opatrnějším přístupem komerčních bank k poskytování úvěrů zejména v podnikatelské sféře došlo k tomu, že většina podniků musela přistoupit na úsporná opatření, což vedlo mimo jiné i k nutnosti propouštění svých pracovníků a tím pádem k nárůstu nezaměstnanosti v dalších letech. Tento trend je zřetelný z Grafu 5, kde můžeme pozorovat, že míra nezaměstnanosti v letech 2009 – 2013 kolísala mezi 8,2 % – 9,57 %.

I když globální finanční krize odezněla a podnikatelská sféra se začala opět vzpamatovávat, míra nezaměstnanosti už zpět na původní hodnoty, ve kterých se pohybovala v době před krizí, neklesla. Jak už bylo zmíněno, míra nezaměstnanosti má nyní kolísavý charakter, zatímco počty nezaměstnaných se od roku 2008 neustále zvyšují. Z Grafu 6 lze vyzkoušet analogický vývoj počtu nezaměstnaných s vývojem míry nezaměstnanosti v letech 2004 – 2008. Z původních 541,7 tisíc nezaměstnaných v roce 2004 se za čtyřleté období poklesu jejich počet snížil o 189 400 na konečných 352,3 tis. v roce 2008. Následoval prudký nárůst o necelých 187 000 nově

zaregistrovaných uchazečů o práci a celkový počet nezaměstnaných přesáhl půl milionu a pod tuto úroveň již neklesnul. S výjimkou roku 2011, kdy byl zaznamenán meziroční pokles, počty nezaměstnaných osob neustále rostou a v roce 2013 se již přiblížily hranici šesti set nezaměstnaných. Od roku 2008, kdy bylo evidováno nejméně uchazečů o práci (352 300), došlo k jejich téměř 1,7 násobnému nárůstu na 596 800 v roce 2013.

Graf 5: Míra nezaměstnanosti v ČR (2004 - 2013)

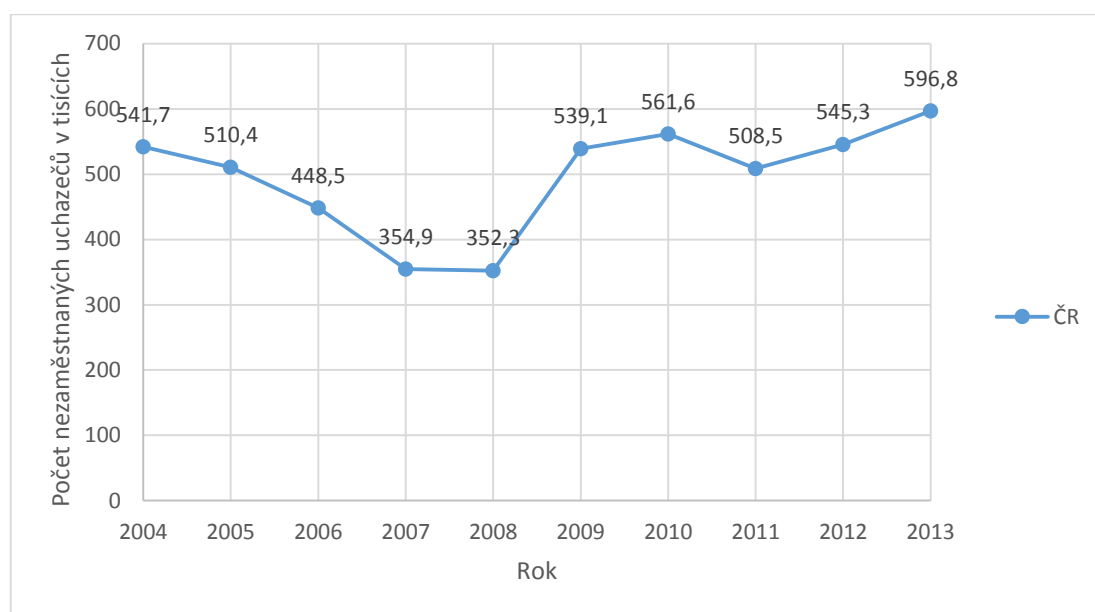

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování (2014)

1) metodika platná do 30. června 2004 - podíl počtu registrovaných uchazečů na pracovní síle

2) metodika platná od 1. července 2004 - podíl počtu dosažitelných uchazečů na pracovní síle vč. cizinců

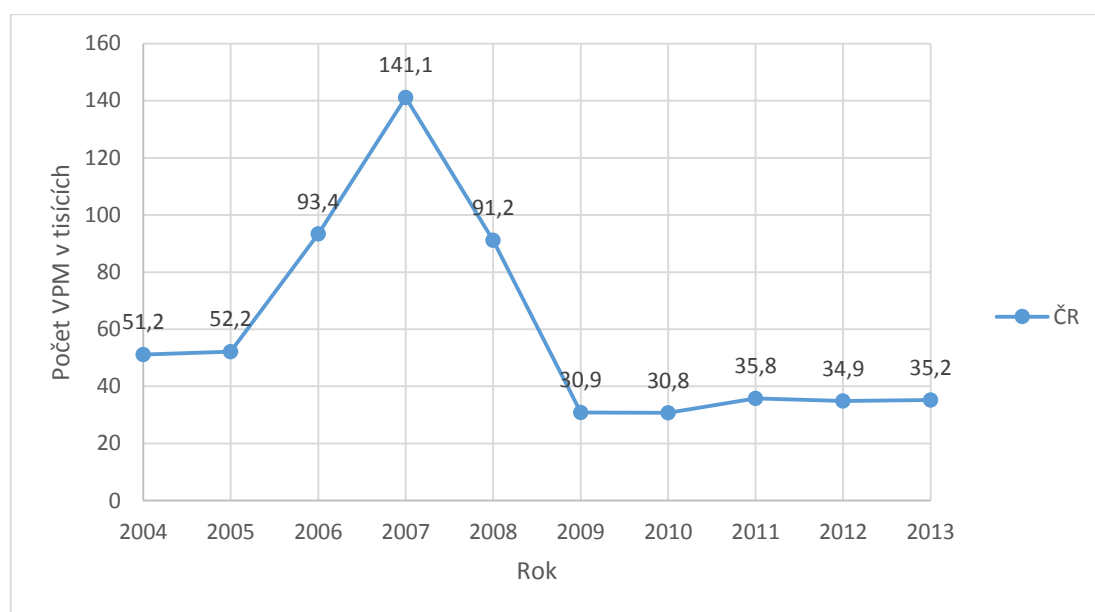
Graf 6: Počet nezaměstnaných uchazečů o práci (2004 - 2013)

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování (2014)

Na celkový počet volných pracovních míst mělo vliv spíše tempo růstu HDP než samotný vstup do Evropské unie. Od roku 2002 do roku 2006 vykazovala česká ekonomika rostoucí HDP, což se pozitivně odrazilo i na počtu volných pracovních míst. Vývoj počtu VPM znázorňuje Graf 7. Z původních 40 200 VPM v roce 2003 se jejich počet do roku 2007 zvýšil o více než sto tisíc. Rekordní počet volných pracovních míst byl registrován právě v roce 2007 a dosáhl bodu 141,1 tisíc. Následoval však prudký úbytek nabídky VPM, a to v závislosti na poklesu HDP. Razantní snižování počtu nabízených pracovních míst se zastavilo v roce 2009 na necelých 31 000 VPM a v následujících letech osciluje kolem průměrného počtu třiceti čtyř tisíc volných pracovních míst.

Graf 7: Počet volných pracovních míst (2004 – 2013)

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování (2014)

Na vznik pracovních míst vlivem většího přílivu zahraničních investic neměl vstup ČR do EU výrazný vliv. Ze zkoumaného období 2004 – 2013 sice vzniklo nejvíce pracovních míst iniciovaných z PZI (téměř 87 %) v letech těsně po vstupu do Evropské unie, tedy mezi roky 2004 – 2008, ale vzhledem k vývoji v minulých letech se nejedná o významnější nárůst. V roce 2009, po dopadech světové hospodářské krize, klesl počet nově vznikajících volných pracovních míst z PZI o bezmála dva tisíce na 267. V dalších dvou letech se jejich počet opět zvyšoval, zejména díky intervencím ze Strukturálních fondů Evropské unie a v roce 2011 bylo nově vytvořeno 1 959 pracovních míst. Pro následující roky je vývoj počtu VPM z PZI velmi rozkolísaný, v roce 2012 vzniklo pouze 130 míst, což je nejméně za sledované období. Následně se počet VPM zvýšil na 1 503 v roce 2013.

Celkově bylo v České republice v období 2004 – 2013 vytvořeno z přímých zahraničních investic 37 133 volných pracovních míst, což je o bezmála polovinu méně než v předcházejících letech. O souhrnném vývoji počtu VPM podává obraz Tabulka 2.

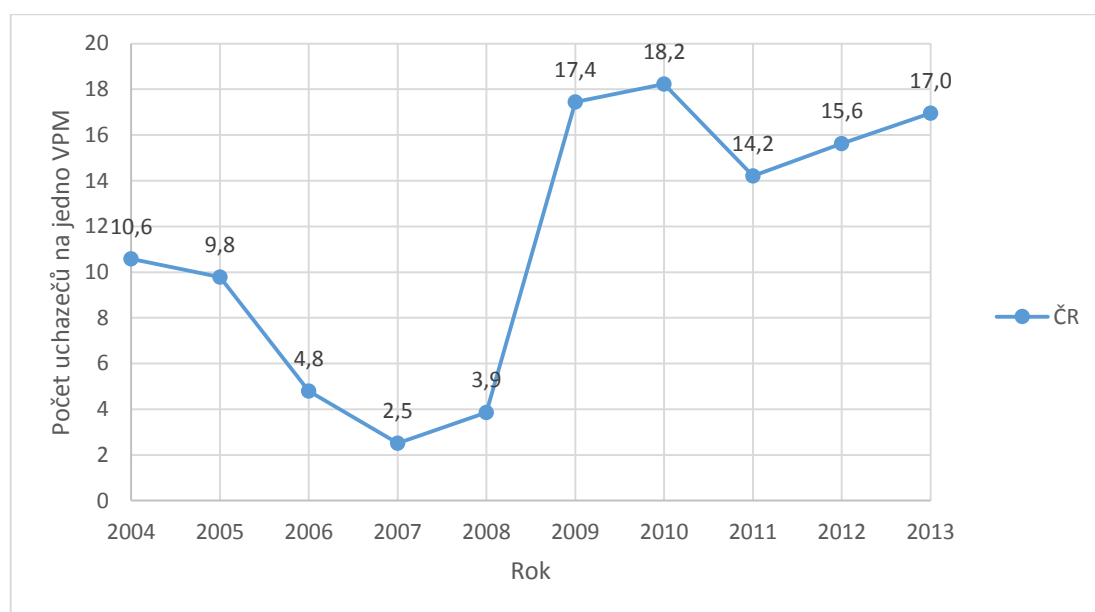
Tabulka 2: Počet pracovních míst vytvořených PZI (2004 – 2013)

Rok	Nová pracovní místa
2004	8 552
2005	5 972
2006	8 692
2007	7 022
2008	2 153
2009	267
2010	883
2011	1 959
2012	130
2013	1 503
Celkem	37 133

Zdroj: CzechInvest, vlastní zpracování (2014)

V Grafu 8 je znázorněn počet uchazečů na jedno volné pracovní místo. Při 541 700 nezaměstnaných v roce 2004 připadalo na jedno VPM 10,6 uchazečů. V dalších letech je patrná sestupná tendence, až do roku 2007, ve kterém se již o jedno pracovní místo ucházelo pouze dva a půl člověka, což je nejméně od roku 1995, kdy na jedno VPM připadlo 1,7 uchazeče. V roce 2008 se počet lidí ucházejících se o místo zvýšil na 3,9 a rok poté vzrostl o více než čtyřnásobek na 17,4. Jelikož i v roce 2010 počet VPM stagnoval (30,8 tisíc), ale celkový počet nezaměstnaných se oproti roku 2009 zvýšil o 22 500, odrazil se tento vývoj také na zvýšení počtu uchazečů na jedno VPM, a to na 18,2. V roce 2011 následoval mírný propad o čtyři uchazeče na pracovní místo, avšak hned v dalších letech dochází opět k růstu a v roce 2013 již počet uchazečů (17,0) téměř dosahuje hodnoty roku 2009.

Graf 8: Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo (2004 – 2013)

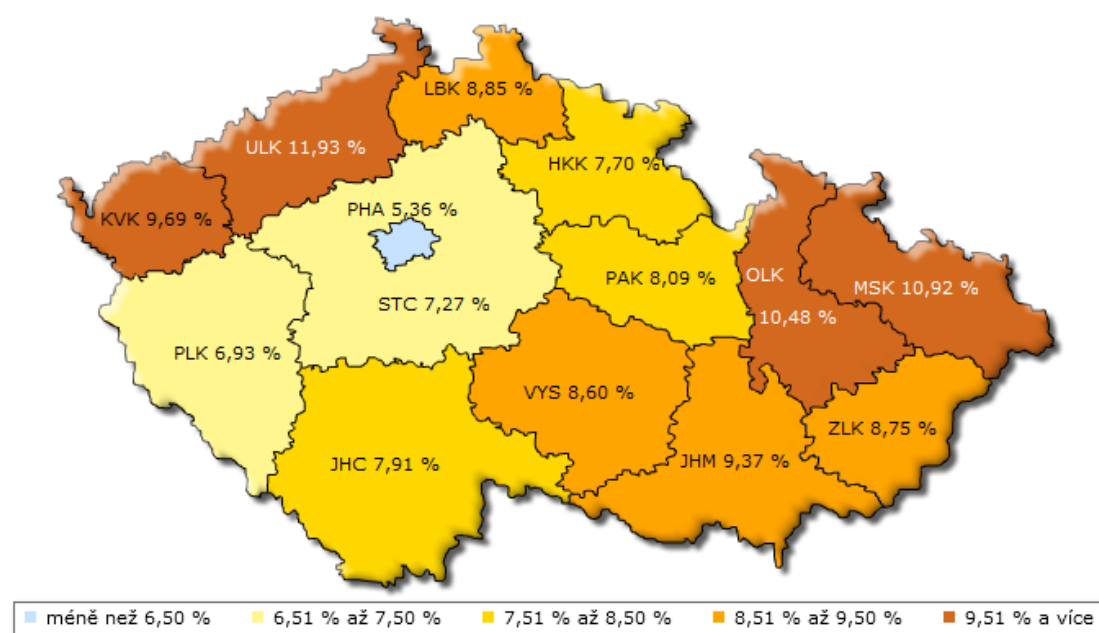
Zdroj: MPSV, vlastní zpracování (2014)

4.3 Vývoj nezaměstnanosti ve vybraných krajích ČR

Pro analýzu nezaměstnanosti v této podkapitole byly vybrány kraje, mezi nimiž je v kontextu nezaměstnanosti největší rozdíl – kraj Moravskoslezský, který patří mezi kraje s nejvyšší mírou nezaměstnanosti, a kraj Plzeňský patřící naopak mezi regiony s nejmenšími problémy týkající se nezaměstnanosti.

K nerovnoměrnému vývoji dochází vlivem působení různých faktorů, které se projevují v jednotlivých krajích různou měrou. Mezi hlavní faktory patří jednak demografický vývoj, který podmiňuje ekonomickou aktivitu obyvatelstva, kvalifikace uchazečů o práci ve vztahu k VPM, ale také restrukturalizace podniků a podnikatelská struktura zajišťující v daném kraji pracovní příležitosti (Živělová, 2012). Celkový obraz o nezaměstnanosti v České republice pro jednotlivé kraje předkládá následující Obrázek 2:

Obrázek 2: Míra nezaměstnanosti v krajích ČR k 31. 1. 2014

Zdroj: ČSÚ (2014)

4.3.1 Moravskoslezský kraj

V rámci České republiky patří Moravskoslezský kraj ke strukturálně nejpostiženějším regionům. Příčinou je zejména útlum těžkého průmyslu (strojírenství, hutnictví, těžba uhlí apod.), který zde převažuje. Vysokou nezaměstnanost v kraji ovlivňuje také vzdělanost jeho obyvatel, která je pod průměrem ČR a migrace vzdělaných pracovníků v produktivním věku dlouhodobě vykazuje záporné saldo.

Počet nezaměstnaných od roku 2008 (mimo rok 2011) neustále stoupá, o čemž vypovídá Tabulka 3. V roce 2012 bylo evidováno 81 099 uchazečů o práci. Stále je to však o téměř 30 000 nezaměstnaných méně než v roce 2003, ve kterém jich bylo 106 304, nejvíce v historii kraje.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla dosažena v roce 2004 a činila 16,9 %. Klesala až do roku 2008 na hodnotu 8,5 %. Poté došlo vlivem hospodářské krize k prudkému nárůstu na 12,1 % a okolo dvanáctiprocentní hranice oscilovala i v následujících letech. Tento vývoj je zřejmý z údajů v Tabulce 3.

Důležitým faktorem ovlivňujícím nezaměstnanost je počet registrovaných ekonomických subjektů v daném kraji. Dle Tabulky 3 je zřejmý pozitivní vývoj u tohoto faktoru. Za sledované období stoupl počet registrovaných ekonomických subjektů v Moravskoslezském kraji o více než polovinu. Od roku 1994 se jejich počet neustále zvyšoval, do roku 1999 v průměru o 20 000 ročně. Od roku 2000 se rychlost meziročního přírůstku snížil a každoročně se zaregistrovalo průměrně čtyři a půl tisíce ekonomických subjektů. V roce 2012 jejich počet poklesl na 244 750.

Počet ekonomických subjektů v kraji má vliv na celkový počet nabízených pracovních míst. Vývoj VPM mezi lety 1993 – 2012 je značně rozkolísaný, dle hodnot z Tabulky 3 nelze jednoznačně určit kompaktní vývojový trend. Nejméně VPM bylo nabízeno v roce 1999, a to 1 700 při 93 686 nezaměstnaných. Na jednu volnou pracovní pozici tedy připadalo 55 uchazečů, zatímco v roce 2007 při počtu VPM 10 696 (nejvíce nabízených míst ve sledovaném období) to bylo 6,2 uchazeče.

V letech 1993 – 2013 bylo v Moravskoslezském kraji realizováno celkem 124 projektů díky přímým zahraničním investicím. Investováno bylo přes 75 242 mil. CZK a vzniklo více než 16 tisíc volných pracovních míst. Nejvýznamnějšími investory z pohledu tvorby pracovních míst byly společnosti Hyundai Motor Company (3 000 VPM), Asus TeK Computer (1 300 VPM) a SUNG WOO HITECH (1 041 VPM).

Tabulka 3: Vybrané ukazatele dlouhodobého vývoje v Moravskoslezském kraji

Dlouhodobý vývoj Moravskoslezského kraje	Měřicí jednotka	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Uchazeči o zaměstnání	osoby	40 986	37 985	32 153	36 673	49 061	71 568	93 686	94 609	94 226	101 214
Míra nezaměstnanosti	%	6,6	6,0	5,1	5,7	7,8	11,4	14,9	15,1	15,1	15,9
Ekonomické subjekty	počet	112 615	107 247	124 189	139 900	156 439	175 059	194 426	202 599	208 271	215 190
Volná pracovní místa	místa	3 063	6 352	8 601	7 243	5 399	2 132	1 700	2 973	2 566	2 301
Dlouhodobý vývoj Moravskoslezského kraje	Měřicí jednotka	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Uchazeči o zaměstnání	osoby	106 304	105 486	96 528	85 422	65 816	57 455	80 581	82 776	75 019	81 099
Míra nezaměstnanosti	%	16,8	16,9/15,7	14,2	12,6	9,6	8,5	12,1	12,4	11,2	12,3
Ekonomické subjekty	počet	223 771	227 427	229 242	231 783	235 648	240 486	241 103	245 290	248 824	244 750
Volná pracovní místa	místa	2 403	2 674	3 306	7 896	10 696	8 795	2 756	3 191	4 163	3 335

*nová metodika

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování (2014)

4.3.2 Plzeňský kraj

Jak lze vidět na obrázku 2, Plzeňský kraj má v rámci České republiky velmi dobré postavení, co se týče míry nezaměstnanosti, která je (mimo Hlavní město Praha) nejnižší ze všech krajů. Míra nezaměstnanosti dosahovala v roce 2012 7,3 %. Počet nezaměstnaných činil 23 724 při 2 417 volných pracovních místech. To odpovídá 9,8 uchazeče na jedno VPM. Toto je dáno výhodnou polohou kraje při hranicích s Německem a s tím související možností přeshraniční spolupráce a obchodu. Vzhledem k tomu je kraj zajímavý pro investory, kteří obchodují s Německem, případně dalšími západními zeměmi Evropy. V letech 1993 – 2013 bylo v Plzeňském kraji realizováno přes 61 % projektů investory z Německa. Celkově bylo všemi zahraničními investory realizováno 64 projektů a investice přesahovaly 25 232 mil. CZK. Vytvořeno bylo přes 9 166 volných pracovních míst.

Jak je zřejmé z Tabulky 4, vývoj počtu nezaměstnaných analogicky odpovídal celkovému vývoji v České republice. Od roku 1993 počet nezaměstnaných klesal, a to do roku 1996, ve kterém se trend otočil, a nezaměstnanost začala opět růst. V roce 2000 a 2001 se počet nezaměstnaných oproti roku 1999 snížil v průměru o více než dva tisíce a v roce 2002 už znovu přesahoval dvacet tisíc. Na této hranici se udržel do roku 2005. Pro následující tři roky se počty uchazečů o práci pohybovaly v průměru okolo hodnoty patnácti tisíc. V důsledku negativních dopadů hospodářské krize se v roce 2009 projevil nárůst nezaměstnanosti na 26 802 uchazeče. V roce 2010 dosahoval počet nezaměstnaných rekordní úroveň 27 267. V dalších letech se hodnoty snížily a nezaměstnaných uchazečů bylo 23 308 pro rok 2011 – 23 724 v roce 2012.

Míra nezaměstnanosti se v jednotlivých letech pohybovala pod průměrem ČR. Nejvyšší míra nezaměstnanosti v Plzeňském kraji byla registrována v letech 2009 a 2010, shodně dosahovala 8,2 %. Po vzpamatování ekonomiky z dopadů hospodářské krize klesla míra nezaměstnanosti na 7,0 % v roce 2011. V roce 2012 stoupla o tři desetiny na 7,3 %. Dlouhodobý vývoj míry nezaměstnanosti od roku 1993 znázorňuje Tabulka 4.

I v Plzeňském kraji se od roku 1994 počty registrovaných ekonomických subjektů zvyšovaly. V roce 1994 v tomto kraji podnikalo 57 518 subjektů, o deset let později to bylo již 125 065 a v roce 2012 147 750 ekonomických subjektů.

Volných pracovních míst bylo ve sledovaném období evidováno průměrně 4 329. Nadprůměrný počet VPM bylo nabízeno v letech 1994 – 1996, 2004 a 2006 – 2008. K výraznému nárůstu pracovních míst došlo v roce 2007, kdy bylo nabízeno o téměř 70 % více VPM než je průměr. Při 14 516 nezaměstnaných připadalo na jedno volné pracovní místo jen nepatrně více než jeden uchazeč. Naopak nejméně VPM (2 078) bylo v roce 2009 a o jedno volné místo se ucházelo bezmála 13 nezaměstnaných. Trend vývoje počtu volných pracovních míst předkládá Tabulka 4.

Tabulka 4: Vybrané ukazatele dlouhodobého vývoje v Plzeňském kraji

Dlouhodobý vývoj Plzeňského kraje	Měřicí jednotka	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Uchazeči o zaměstnání	osoby	9 137	7 327	6 274	7 681	12 101	17 113	20 900	18 535	18 580	20 226
Míra nezaměstnanosti	%	3,7	2,6	2,2	2,6	4,2	6,1	7,4	6,5	6,5	7,1
Registrované subjekty	počet	68 937	57 518	67 763	76 299	85 487	90 898	102 976	107 761	111 961	117 566
Volná pracovní místa	místa	3 112	4 685	6 277	5 015	3 699	2 484	2 308	3 431	3 534	2 651
Dlouhodobý vývoj Plzeňského kraje	Měřicí jednotka	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Uchazeči o zaměstnání	osoby	21 650	21 051	20 500	17 959	14 516	16 757	26 802	27 267	23 308	23 724
Míra nezaměstnanosti	%	7,6	7,4/6,7	6,4	5,6	4,4	5,0	8,2	8,2	7,0	7,3
Registrované subjekty	počet	123 475	125 065	127 341	129 639	132 217	136 698	140 383	144 632	147 419	147 750
Volná pracovní místa	místa	2 550	4 416	3 940	7 214	14 443	7 562	2 078	2 161	2 603	2 417

*nová metodika

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování (2014)

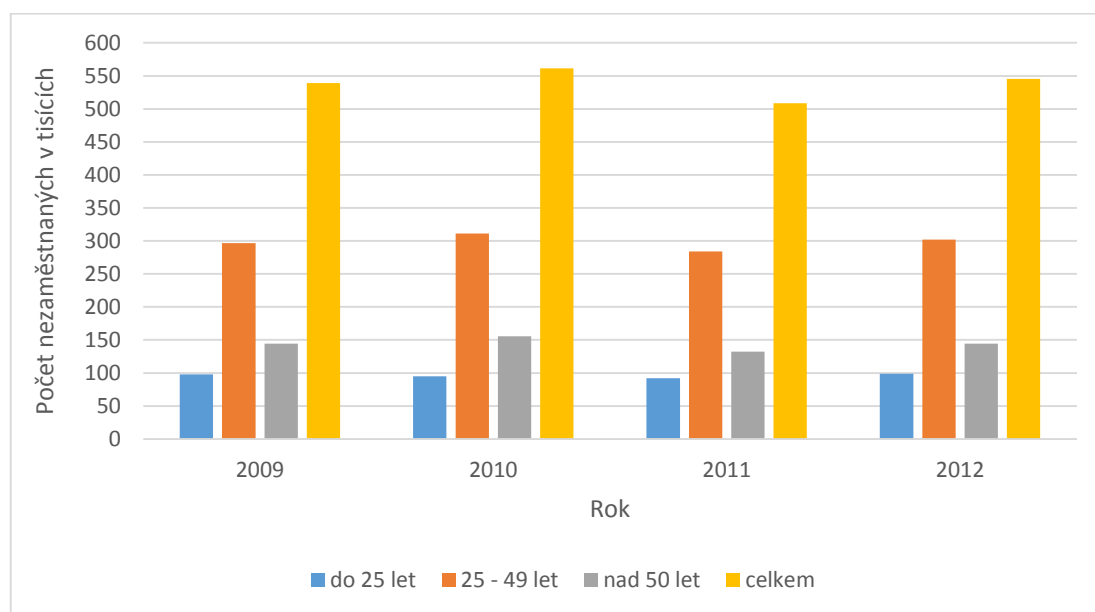
4.4 Struktura uchazečů o zaměstnání

4.4.1 Věková struktura

K nejvíce ohroženým skupinám nezaměstnaností dlouhodobě patří nejmladší a nejstarší věkové kategorie, což znázorňuje Graf 9. Mezi nejmladší kategorií spadají obyvatelé ve věku do 25 let, většinou čerství absolventi škol bez praxe, kteří podle mnoha zaměstnavatelů nemají kladný vztah a motivaci k získání pracovních návyků. Do nejstarší kategorie se řadí lidé nad 50 let, tedy v předdůchodovém věku. Zaměstnavatelé vysvětlují

svou neochotu k zaměstnávání lidí vyššího věku především kvůli jejich chybějícím jazykovým či počítačovým dovednostem a nevěli k doplnění si těchto dovedností a znalostí. V posledních letech dochází k nárůstu osob v této věkové kategorii, což vede k celkovému stárnutí obyvatelstva (viz Příloha 4) a do budoucna by tento trend mohl představovat velkou zátěž pro českou ekonomiku z důvodu zvýšení nezaměstnanosti.

Graf 9: Struktura nezaměstnaných podle věku

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování (2014)

V roce 2009 bylo evidováno 97 700 nezaměstnaných ve věku do 25 let, což představuje 18,1 % podíl na celkové nezaměstnanosti. Naproti tomu ekonomicky aktivních obyvatel mezi 25 – 49 lety bylo v témže roce nezaměstnaných 296 800. Ve věkové kategorii nad 50 let bylo v roce 2009 evidováno 144 600 uchazečů a jejich podíl na celkové nezaměstnanosti dosáhl 26,8 %.

K poklesu nezaměstnanosti v roce 2010 došlo pouze v kategorii do 25 let, a to o 2 800 uchazečů. V ostatních věkových kategoriích nezaměstnanost vzrostla. U obyvatelstva v rozmezí 25 – 49 let o 14,2 tisíc nezaměstnaných a ve skupině nad 50 let došlo k nárůstu o jedenáct tisíc uchazečů. Celkově bylo evidováno 561 600 nezaměstnaných osob.

V průběhu roku 2011 se počty uchazečů ve všech uvedených věkových kategoriích snižovaly. Celková míra nezaměstnanosti v ČR klesla oproti roku 2010 o 0,95 procentního bodu na 8,62 %. Počet nezaměstnaných ve věku do 25 let klesl na 91,9 tis., protože se však snížil celkový počet uchazečů, podíl této věkové kategorie na celorepublikové nezaměstnanosti zůstal na 18,1 %. Pro věkovou skupinu 25 – 49 let došlo k poklesu o necelých 27 tisíc osob. Počet nezaměstnaných v nejstarší kategorii 50+ se snížil o více než 53 000 a jejich podíl na celkové nezaměstnanosti představoval 26 %.

V roce 2012 se počet nezaměstnaných zvýšil na 545 300 uchazečů. Z toho 18,1 % podíl si udržela kategorie do 25 let věku (98,7 tis.), více než 55 % podílu dosáhla skupina nezaměstnaných ve věku 25 – 49 let (302 tisíc) a na kategorii 50+ připadá 26,5 % podíl, tedy 144 600 osob.

4.4.2 Vzdělanostní struktura

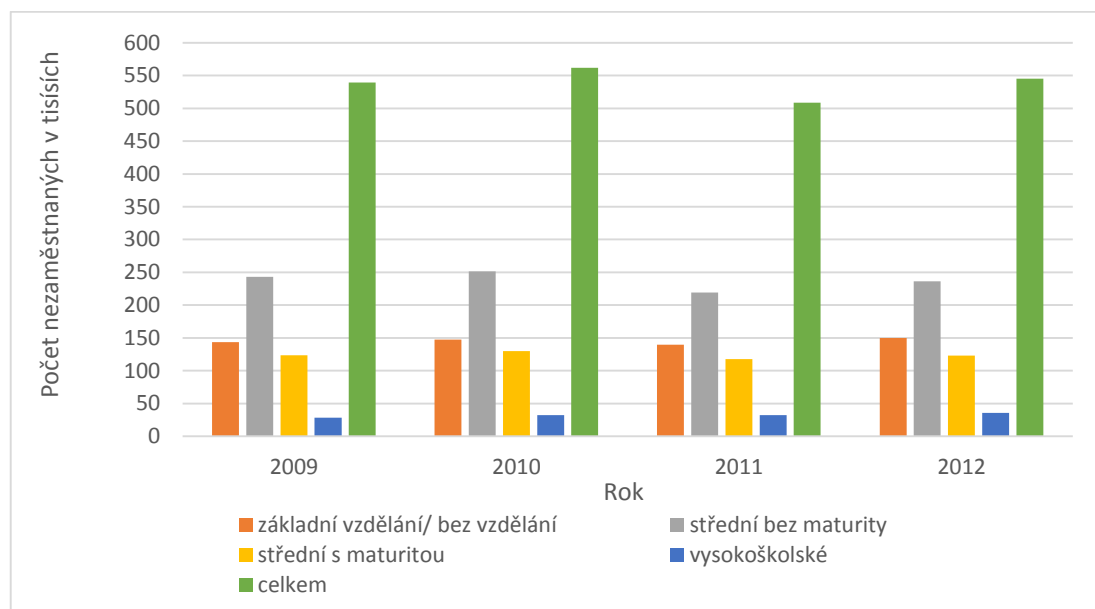
Vzhledem k nezaměstnanosti u jednotlivých vzdělanostních skupin lze konstatovat, že dosažením vyššího stupně vzdělání se snižuje pravděpodobnost nezaměstnanosti. Toto tvrzení dokazuje Graf 10. Celkové počty osob za ČR v kategoriích dle nejvyššího dosaženého vzdělání jsou součástí Přílohy 4. Nejpočetnějšími skupinami uchazečů o zaměstnání jsou ve všech letech sledovaného období 2009 – 2012 vyučení (tj. mající střední vzdělání bez maturity) a uchazeči pouze se základním vzděláním včetně toho nedokončeného (bez vzdělání).

Podíl uchazečů na celkové nezaměstnanosti se v jednotlivých kategoriích pohybuje na téměř stejných hodnotách. Uchazeči se základním anebo žádným vzděláním se podílejí v průměru 27 % na celorepublikové nezaměstnanosti, osoby vyučené bez maturity více než 44 %, s maturitou 23 % a vysokoškolsky vzdělaní zauímají na celkové nezaměstnanosti v průměru šestiprocentní podíl.

Nejvyšší nárůst u všech kategorií byl zaznamenán mezi roky 2011 – 2012, kdy se počet uchazečů se základním vzděláním (včetně uchazečů bez vzdělání) zvýšil na 150 tisíc a jejich podíl na celkové nezaměstnanosti dosáhl 27,6 %. V případě vyučených uchazečů bez maturity se jejich podíl meziročně zvýšil o 0,2 procentního bodu, ale udržel se pod skupinovým průměrem sledovaného období na 43,3 %. Počty nezaměstnaných uchazečů s maturitou se meziročně zvýšily o necelých šest tisíc a vysokoškolsky

vzdělaných o 3,5 tisíce uchazečů, což představuje podíl na celkové nezaměstnanosti v hodnotě 6,6 %.

Graf 10: Struktura nezaměstnaných podle vzdělání

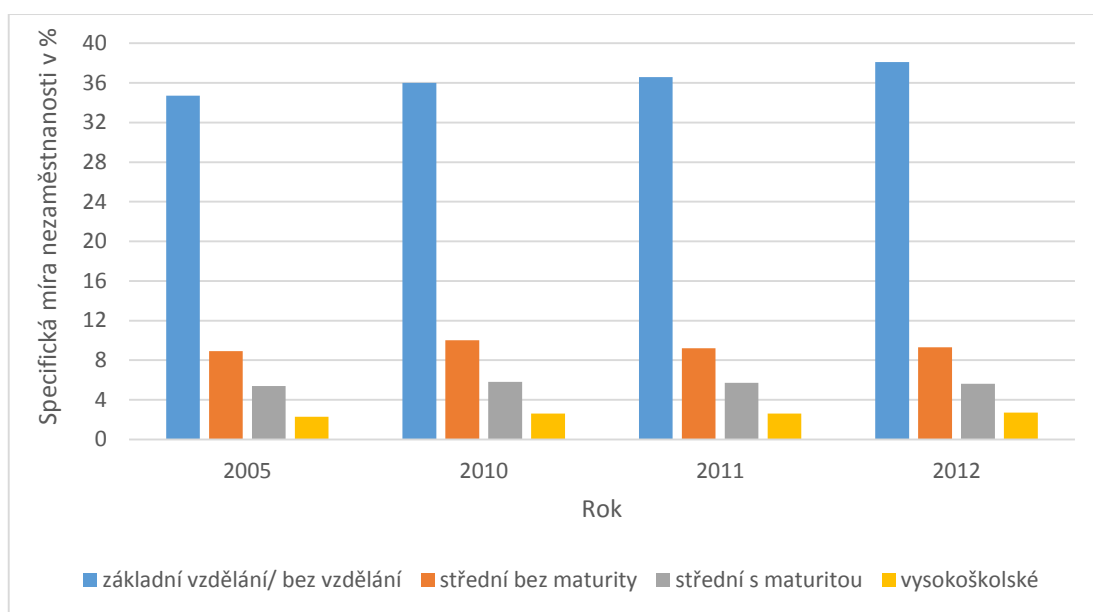
Zdroj: MPSV, vlastní zpracování (2014)

Specifické míry nezaměstnanosti (SMN) uchazečů o zaměstnání dle nejvyššího dosaženého vzdělání mezi lety 2005 – 2010 sice vzrostly u všech skupin, nicméně potvrdily, že nezaměstnaností jsou stále nejvíce ohroženi lidé se základním vzděláním nebo bez vzdělání, což dokazuje Graf 11. V roce 2010 byla specifická míra nezaměstnanosti u těchto osob 36 %, tedy téměř čtyřnásobně vyšší oproti průměru ČR, který činil 9,57 %. Naopak u vysokoškolsky vzdělaných dosahovala SMN v roce 2010 pouze 2,6 %.

V letech 2010 – 2011 došlo k meziročnímu nárůstu nezaměstnanosti o 0,6 procentního bodu pouze v kategorii základní vzdělání/ bez vzdělání. U vysokoškolsky vzdělaných lidí zůstala specifická míra nezaměstnanosti konstantní na hodnotě 2,6 %. V ostatních vzdělanostních kategoriích byl zaznamenán pokles, v kategorii střední bez maturity o 0,8 procentního bodu a v kategorii střední s maturitou došlo ke snížení SMN o 0,1 %.

Pro rok 2012 se celkově zvýšil počet nezaměstnaných v ČR a míra nezaměstnanosti stoupla na 9,36 % z původních 8,62 % v roce 2011. K nárůstu specifické míry nezaměstnanosti nedošlo akorát v případě kategorie vzdělání střední s maturitou, jejichž SMN klesla o 0,1 procentního bodu. U vzdělanostních skupin střední bez maturity a vysokoškolské byl naopak zaznamenán růst o 0,1 procentního bodu. Nejvyšší meziroční růst SMN vykazovala kategorie osob bez vzdělání nebo pouze se základním vzděláním, a to o jeden a půl procentní bod na 38,1 %.

Graf 11: Specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání (k 30. 6.)

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování (2014)

5 VYHODNOCENÍ

Prudký a náhlý dopad globalizace pocítila Česká republika v první polovině devadesátých let, kdy se otevřela světu. Po dlouhých letech komunismu a centrálně řízené ekonomiky lze říci, že občané ČR utrpěli globalizační šok. Zejména ti mladší a odvážnější toho dokázali využít a z globalizace pro sebe vyzdvihnout to pozitivní. Pro řadu osob však tato nově nabytá svoboda znamenala narušení životních jistot a stres důsledkem prudkých změn především na trhu práce.

Nutnost reforem a privatizace některých státních podniků byla pouze otázkou času. Právě změna ve vlastnictví privatizovaných podniků se odrazila na nárůstu míry nezaměstnanosti v druhé polovině devadesátých let. Vzhledem k cíli většiny, ne-li všech, nových majitelů maximalizovat zisk, zvýšit produktivitu práce a snížit náklady na výrobu došlo k redukci přezaměstnanosti a tím pádem propouštění nadbytečných pracovníků. Trend nárůstu míry nezaměstnanosti se zastavil až v roce 1999 na hodnotě 9,37 % z původních 2,93 % v roce 1995.

Připisovat zvýšení nezaměstnanosti v těchto letech k negativnímu vlivu globalizace však dle mého názoru není na místě. Nezaměstnanost byla v ČR dlouho opomíjeným tématem a udržení jejích hodnot na minimu, jako dosahovala v letech 1993 – 1996, je i z hlediska pracovního trhu nereálné. Plné zaměstnanosti nelze dosáhnout už z povahy některých lidí, kteří jsou nezaměstnanými dobrovolně.

Otevření české ekonomiky pro mezinárodní obchod naopak přispělo k přílivu zahraničních investorů, pro které je Česká republika se svou polohou ve středu Evropy ideálním výchozím místem pro podnikání. Svými investicemi napomáhali k obnovení hospodářské prosperity českého státu zejména tím, že přinesli nové pracovní příležitosti pro tisíce lidí. K tomu přispívá i fakt, že se Česká republika rozhodla zapojit do evropského integračního procesu a vstoupit do Evropské unie. Právě očekávaný vstup ČR do EU a následné členství přiměl mnohé investory, aby uskutečnili své investice zrovna u nás. Mezi nejvýznamnější zahraniční investice patří například automobilka Hyundai, díky níž vzniklo v Moravskoslezském kraji více než 3 000 nových pracovních míst.

Samozřejmě díky liberalizaci trhu dostali i čeští podnikatelé šanci expandovat na zahraniční trhy a rozšířit tak oblast svého podnikání anebo i přesunout celou svou výrobu například do zemí s levnější či kvalifikovanější pracovní silou. Avšak dle údajů České národní banky stále převažuje příliv zahraničních investic do ČR nad jejich odlivem do zahraničí. Státní agentura CzechInvest udává, že ročně do České republiky proudí desítky zahraničních investorů a vytvářejí zde stovky volných pracovních míst ve svých výrobcích. Nehledě na to, že díky těmto aktivitám roste HDP, což umožňuje investice i českým ekonomickým subjektům. Zvyšuje se nabídka nových pracovních míst, klesá míra nezaměstnanosti, životní úroveň obyvatelstva roste.

Jednoznačný vliv globalizace však ukázala také světová hospodářská krize. Vždyť svůj počátek má v USA, ale značný dopad měla (anebo stále má?) i na Evropu, potažmo Českou republiku. S nástupem světové hospodářské krize se objem investic v České republice značně zmenšil a kvůli nutnosti snižování nákladů došlo k propouštění zaměstnanců a míra nezaměstnanosti v ČR se rapidně zvýšila. Stále se však dlouhodobě drží pod průměrem členských zemí EU.

Z analýzy struktury uchazečů o zaměstnání v ČR vyplývá, že se zvyšuje průměrný věk obyvatelstva, což může v budoucnu způsobit značné komplikace především proto, že nejstarší kategorie obyvatel je výrazně postižena nezaměstnaností. Nicméně globalizace je spojena především s vyšší nezaměstnaností méně kvalifikovaných uchazečů, kteří nejsou schopni dostatečně reagovat na technologické novinky a modernizaci, kterou s sebou globalizace přináší. A právě v tomto směru by globalizace neměla mít na míru nezaměstnanosti v ČR ani do budoucna nepříznivý vliv, protože počty vysokoškolsky vzdělaných osob se zvyšují a naopak dochází k úbytku jedinců s nejnižším anebo žádným dosaženým vzděláním.

Ze získaných údajů a informací lze říci, že vliv globalizace na míru nezaměstnanosti v České republice je více než minimální a stanovená hypotéza č. 1 bude tedy zamítnuta. Naopak hypotéza č. 2 je bakalářskou prací potvrzena, jelikož tvrzení, že dopady globalizace na míru nezaměstnanosti v České republice jsou spíše pozitivní, než negativní, se ukázalo jako pravdivé.

Návrh možných opatření pro Evropu a ČR, jak se s globalizací vyrovnat

Globalizace je proces do jisté míry přirozený a samovolný. Nicméně se domnívám, že diskuze nad její regulací je na místě a měla by se zařadit mezi aktuální témata k řešení na světové úrovni. Aby se globalizace nestala hrozbou lidstva, je nutné ji regulovat. Stanovit pozitivní dopady, které je vhodné dále stimulovat a naopak v co největší míře eliminovat negativní vlivy globalizačních procesů.

Dle mého názoru by se měly stimulovat především ty dopady, které zaručují konkurenceschopnost Evropy – a to nejprve samostatně na úrovni jednotlivých států, podpořené regulacemi z vyššího společenství, například Evropskou unií. Každý členský stát by pak měl usilovat o vysokou úroveň a kvalitu vzdělávacího systému.

V rámci ČR bych navrhovala jednotný způsob akreditace studijních oborů, středoškolských i vysokoškolských, tak, aby odpovídaly požadavkům trhu práce. S tím souvisí podpora podniků k nabízení stáží a praxí pro studenty. Zároveň by ze strany státu mělo být vyčleněno více finančních prostředků na podporu vědy a výzkumu a výstavbu technologických parků. Vhodným nástrojem pro zvýšení kvalifikace obyvatel by také mohlo být rozšíření center celoživotního vzdělávání a nabídky rekvalifikačních kurzů.

V případě eliminace negativních dopadů globalizace by se podle mého mínění měla Česká republika a celá Evropská unie soustředit na vytvoření vhodných podmínek pro zahraniční investory. Tak, aby byli ochotní zde investovat svůj kapitál, a zároveň nebyli v dalších letech nuceni přesouvat svou výrobu do zemí mimo Evropskou unii, respektive Evropu.

Pro ČR bych doporučovala daňovou reformu, především sjednocení různých druhů daní a zjednodušení daňového zákona pro lepší orientaci. Myslím si, že transparentní, jednoznačný a srozumitelný daňový systém by přesvědčil investory o ideálnosti České republiky pro jejich podnikání. S tím samozřejmě souvisí také stabilní politické prostředí. Ať už se jedná o předvídatelnost vládních kroků při schvalování zákonů anebo lobbyismus a politici bez korupce.

6 ZÁVĚR

Globalizace je přirozenou součástí historického vývoje každé země. Prvotním spouštěčem globalizačních procesů byl rozvoj mezinárodního obchodu. Tyto procesy pak byly nejvíce uspíšeny postupnou liberalizací světového trhu a vědeckotechnickým pokrokem. Jednotlivé země jsou však do globalizačních procesů zapojeny v odlišné míře. Projevy globalizace jsou zesíleny převážně v oblastech, které disponují vyspělejšími technologiemi a hustou komunikační sítí.

Každá země, která se otevře globalizaci, je na cestě k hospodářskému růstu, k vymanění se z chudoby, ke zvýšení životní úrovně svých obyvatel a v neposlední řadě i kvality životního prostředí. Stát, který by čelil globalizaci nejrůznějšími restrikcemi, by začal čím dál více zaostávat. Je potřeba přijmout vývoj, který s sebou globalizace přináší, přizpůsobit se změnám. Proto se podnik, který neinovuje a neinvestuje do dalšího vzdělávání a rozvoje schopností svých zaměstnanců, na globálním trhu prosazuje obtížně.

Vzhledem k možnostem komunikace v reálném čase, využití informačních technologií a s klesajícími přepravními náklady včetně času potřebného k přepravě začaly nadnárodní společnosti expandovat na trhy se vzdělanou, ale levnou pracovní silou. Tento trend vyvolává znepokojení především v zemích, které nedisponují levnou pracovní silou a přestávají tak být pro nadnárodní společnosti atraktivními. Srovnatelné obavy ze ztráty pracovních míst vzbuzuje také proces automatizace a zefektivňování výroby. Nicméně pozitivní je, že i přes tyto obavy se celkový počet pracovních míst zvyšuje, především v sektoru služeb.

Podstatné je však také zabezpečit v každém státě funkčnost rekvalifikačních programů a systému vzdělávání. Globální trh požaduje flexibilitu a adaptabilitu, rychlou reakci pracovníků na ohlasy přicházející z pracovního trhu. Proto je čím dál důležitější, aby jednotlivé vlády, zaměstnavatelé, ale i zaměstnanci, vykročili přicházejícím změnám vstříc. Rovněž je potřeba celoživotního vzdělávání pracovníků, aby se také oni sami dokázali rychleji přizpůsobovat stále novým situacím na trhu práce. Především od vzdělanostní úrovně samotných pracovníků se totiž bude odrážet budoucnost každé firmy a tím i celková míra nezaměstnanosti v daném státě.

„Globalizace se nemusíme bát, není ničím jiným než procesem, který umožňuje lépe dosahovat cílů, které si lidé přejí.“ Johan Norberg, 2006

SUMMARY

The theme of this bachelor thesis is "The impact of globalization on the unemployment rate in the Czech Republic." Globalization is a society-wide phenomenon and it has an influence on every member of society, whether positive or negative. The aim of the thesis is to assess the impact of globalization just on the unemployment rate.

The theoretical part introduces the concept of globalization, says some of its definitions, and describes the historical development and the consequences of the globalizations processes. The theoretical part is focused on unemployment too, particularly from the perspective of the European Union. In the practical part is analysed the evolution of unemployment in the Czech Republic for the last twenty years.

On the basis of the data and information is showed an overall assessment of the thesis. There are proposed the measures how stimulate the positive effects of globalization and eliminate the negative ones. Conclusions of the thesis is a summary of the impact of globalization on the Czech Republic in the context of unemployment.

Key words: globalization, unemployment rate, Czech Republic

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Bydžovská, M. (2014). *Kořeny a průběh krize eurozóny*. Načteno z Euroskop.cz: <https://www.euroskop.cz/9026/sekce/koreny-a-prubeh-krize-eurozony/>
- Cihelková, E. & kol. (2007). *Nový regionalismus: Teorie a případová studie (Evropská unie)*. Praha: C.H.Beck.
- Česká národní banka (2014). Načteno z Česká národní banka: <http://www.cnb.cz>
- Český statistický úřad (2014). Načteno z Český statistický úřad: <http://www.czso.cz>
- Dufek, P. (2014). *Nezaměstnanost v EU na konci roku 2013 mírně poklesla*. Načteno z FinExpert: <http://finexpert.e15.cz/nezamestnanost-v-eu-na-konci-roku-2013-mirne-poklesla>
- European Commission (2012). *Emerging stronger from the crisis: the European vision*. Načteno z Youtube: <http://www.youtube.com/watch?v=0B3zNcFYqj0>
- Eurostat (2014). Načteno z European Commission. Eurostat: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>
- Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci. (2014). Načteno z Evropská komise. Zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326&langId=cs>
- Giddens, A. (1990). *Unikající svět: Jak globalizace mění náš život*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Holman, R. (2004). *Makroekonomie: středně pokročilý kurz*. Praha: C.H.Beck.
- Kiernan, M. J. (1998). *Inovuj, nebo nepřežiješ!: Zásady strategického řízení pro 21. století*. Praha: Management Press.
- Kislingerová, E., & Nový, I. (2005). *Chování podniku v globalizujícím se prostředí*. Praha: C.H.Beck.
- Kunešová, H., & Cihelková, E. (2006). *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. Praha: C.H.Beck.
- Lafontaine, O., & Müllerová, C. (1999). *Žádný strach z globalizace: blahobyt a práce pro všechny*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů.

- Lněnička, L. (2011). *Vybrané texty z politické geografie: Určeno studentům magisterského studia*. Brno: Masarykova univerzita. Načteno z <http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js11/geo/web/pdf/vybrane-texty-z-politicke-geografie-25-2-2011.pdf>
- Mareš, P. (1994). *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Mezřický, V. (2003). *Globalizace*. Praha: Portál.
- Mezřický, V. (2006). Povaha globalizace, základní problémy, její pozitiva a negativa. In J. Dlouhá, J. Dlouhý & V. Mezřický. *Globalizace a globální problémy: Sborník textů k celouniverzitnímu kurzu 2005–2007*. Praha: Univerzita Karlova. Načteno z <http://www.czp.cuni.cz/knihovna/globalizace.pdf>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí (2014). Načteno z: <http://www.mpsv.cz/cs/10>
- Norberg, J. (2006). *Globalizace*. Praha: Alfa.
- Pavelka, T. (2007). *Makroekonomie: základní kurz*. Praha: Melandrium.
- Robertson, R. (1992). *Globalization: Social Theory and Global Culture*. London: Sage.
- Rolný, I., & Lacina, L. (2004). *Globalizace, Etika, Ekonomika*. Věrovany: Jan Piszkiwicz.
- Samuelson, P. A., & Nordhaus, W. D. (1989). *Macroeconomics: A Version of Economics*. New York: McGraw-Hill.
- Sirůček, P., & Heczko, S. (2006). Globalizace – vybrané teoretické aspekty. *Časopis E+M Ekonomie a Management* (4). Načteno z <http://www.ekonomie-management.cz/en/archiv/detail/164-globalizace-vybrane-teoreticke-aspekty/>
- Statistiky HIV/AIDS. (2013). Česká společnost AIDS pomoc: Načteno z http://www.aids-pomoc.cz/info_statistiky.htm
- Svobodová, H. (2005). Brettonwoodský systém, Mezinárodní měnový fond a Světová banka. *Slovenská politologická revue*. Načteno z <http://spr.fsv.ucm.sk/archiv/2005/3/svobodova.pdf>
- Sýkora, L. (2000). Globalizace a její společenské a geografické důsledky. In P. Jehlička, J. Tomeš, & P. Daněk, *Stát, prostor, politika: vybrané otázky politické geografie* (pp. 59 - 79). Praha: Univerzita Karlova. Načteno z <http://prg.xf.cz/kniha/kap2.htm>

Urban, L. (2014). *Vnitřní trh a zavedení eura*. Načteno z Euroskop.cz:
<https://www.euroskop.cz/8740/sekce/vnitri-trh-a-zavedeni-eura/>

Vliv přímých zahraničních investic (2014). Načteno z CzechInvest:
<http://www.czechinvest.org/vliv-pzi>

Weilekes, H. (2007). *Arbeitslosigkeit und Gesundheit: Studienarbeit*. München: GRIN Verlag.

Winkler, J., & Wildmannová, M. (1999). *Evropské pracovní trhy a průmyslové vztahy*. Praha: Computer Press.

Živělová, I. (2012). Faktory ovlivňující vývoj nezaměstnanosti v České republice. In *Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Region v rozvoji společnosti 2012* (pp. 302 - 307). Brno: Mendelova univerzita v Brně. Načteno z:
<http://www.prihlaskanavysokou.cz/respo/2012/sbornik.html>

SEZNAM GRAFŮ, TABULEK A OBRÁZKŮ

Graf 1: Míra nezaměstnanosti v ČR (1993 – 2004).....	19
Graf 2: Počet nezaměstnaných uchazečů o práci (1993 – 2004)	20
Graf 3: Počet volných pracovních míst (1993 – 2004).....	22
Graf 4: Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo (1993 – 2004)	22
Graf 5: Míra nezaměstnanosti v ČR (2004 - 2013)	24
Graf 6: Počet nezaměstnaných uchazečů o práci (2004 - 2013).....	25
Graf 7: Počet volných pracovních míst (2004 – 2013).....	26
Graf 8: Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo (2004 – 2013)	28
Graf 9: Struktura nezaměstnaných podle věku	33
Graf 10: Struktura nezaměstnaných podle vzdělání	35
Graf 11: Specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání (k 30. 6.)	36
Tabulka 1: Počet pracovních míst vytvořených PZI (1993 – 2003)	21
Tabulka 2: Počet pracovních míst vytvořených PZI (2004 – 2013)	27
Tabulka 3: Vybrané ukazatele dlouhodobého vývoje v Moravskoslezském kraji	30
Tabulka 4: Vybrané ukazatele dlouhodobého vývoje v Plzeňském kraji	32
Obrázek 1: Schéma rozdělení obyvatel	11
Obrázek 2: Míra nezaměstnanosti v krajích ČR k 31. 1. 2014	29

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Míra nezaměstnanosti ve vybraných zemích EU

Příloha 2: Dlouhodobý vývoj HDP v ČR

Příloha 3: Přímé zahraniční investice v ČR v letech 1993 - 2013

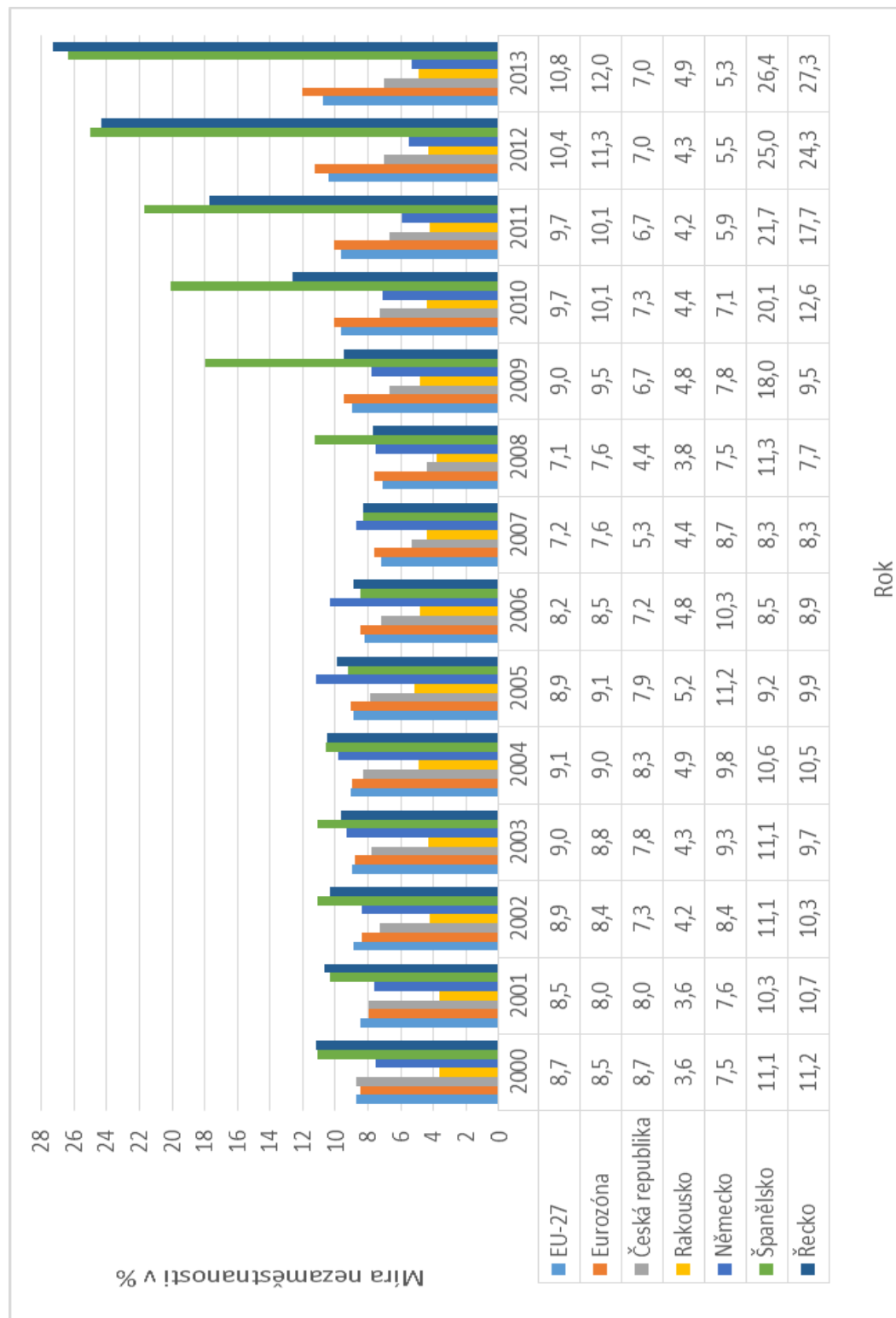
Příloha 4: Věková struktura obyvatel ČR

Příloha 5: Vzdělanostní struktura obyvatel ČR

PŘÍLOHY

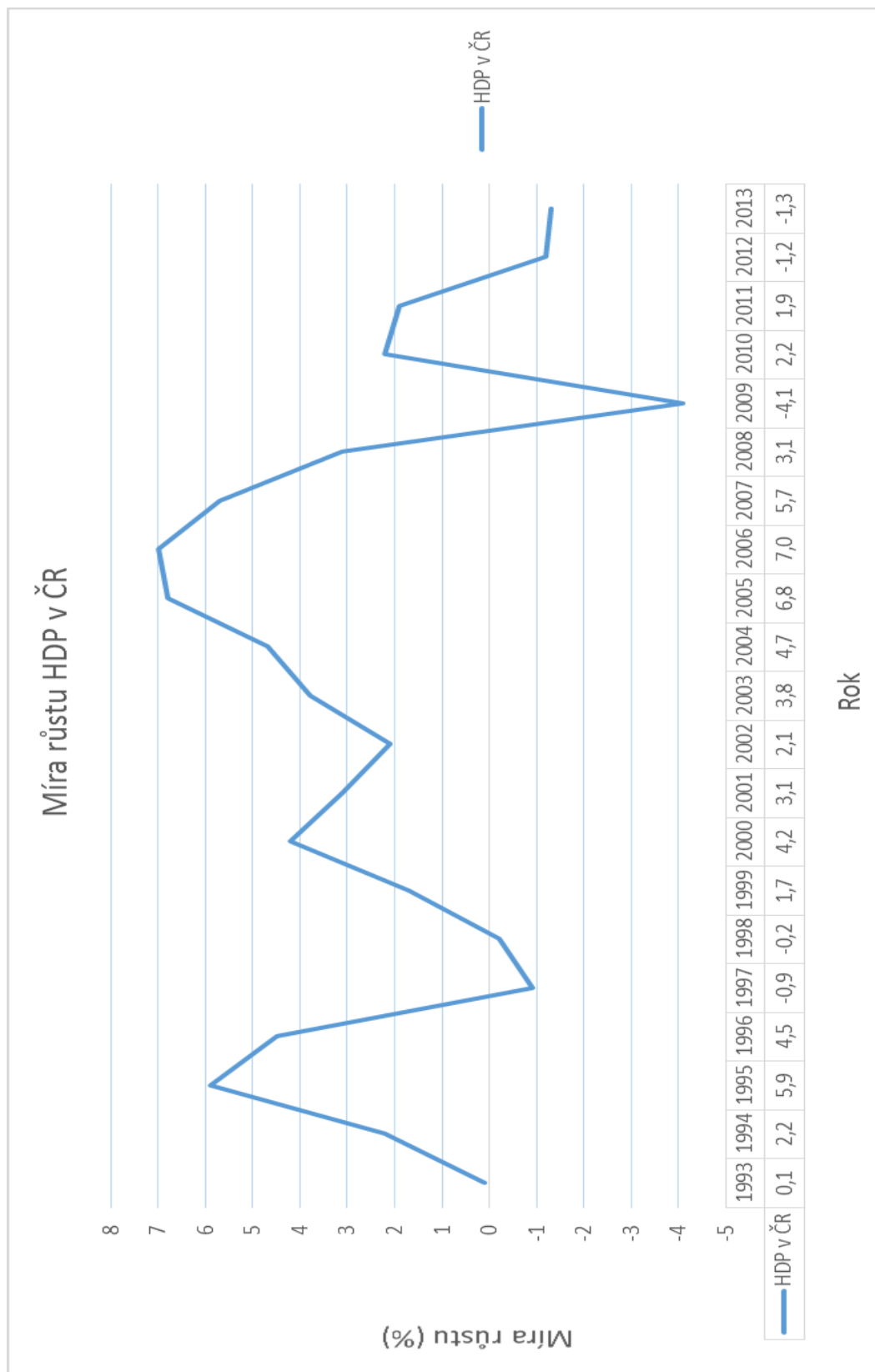
PŘÍLOHA 1 – MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování (2014)

PŘÍLOHA 2 – DLOUHODOBÝ VÝVOJ HDP V ČR

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování (2014)

PŘÍLOHA 3 – PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE V ČR V LETECH 1993 – 2013

Teritoriální struktura 1993 - 2013	Počet projektů	Výše investice (mil. CZK)	Pracovní místa
Belgie, Lucembursko, Nizozemí	87	50 219	14 614
Česká republika	1 424	164 361	50 897
Čína, Indie	15	5 109	3 035
Dánsko, Finsko, Švédsko, Norsko	42	20 846	6 880
Francie	39	31 173	9 776
Irsko, Velká Británie	95	25 297	14 758
Itálie, Kypr, Španělsko	67	25 831	7 839
Japonsko	109	100 923	25 625
Korea	21	47 592	8 703
Německo	281	180 753	48 967
Kanada, Mexiko	10	14 132	4 047
Rakousko, Švýcarsko	79	41 776	8 263
Tchaj-wan	25	11 607	18 037
USA	165	64 839	31 264
Polsko, Slovensko, Rusko	10	3 487	653
Ostatní	11	7 069	1 161
Celkem	2 477	795 015	254 519

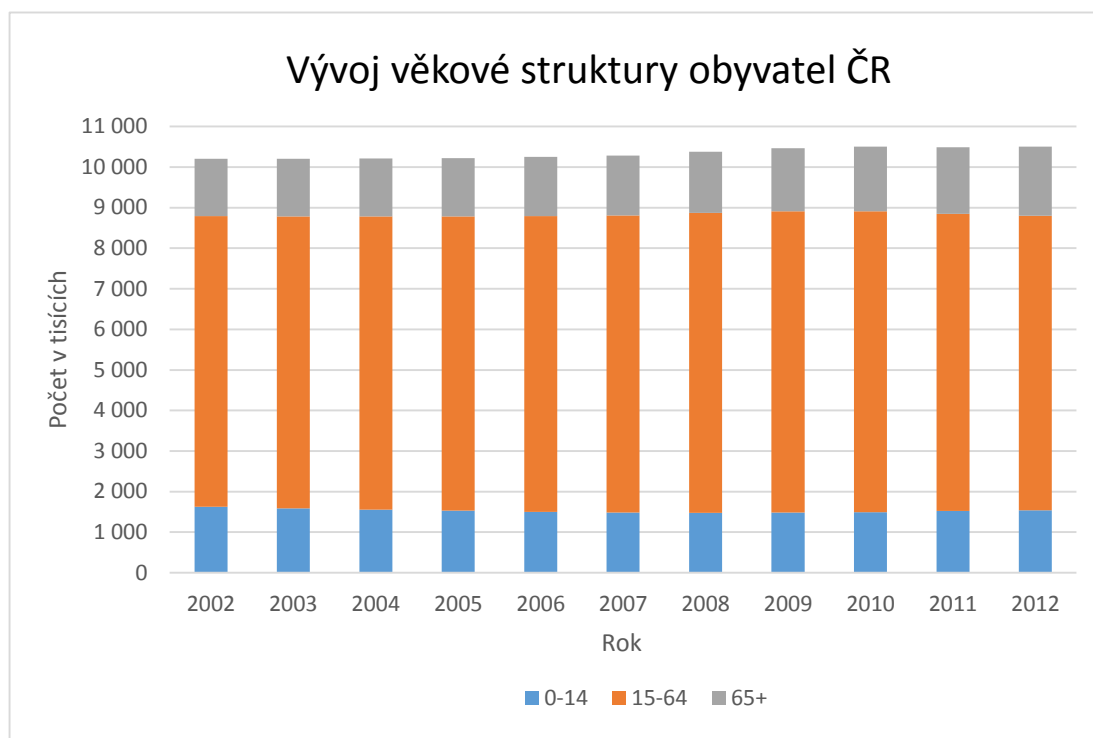
Zdroj: CzechInvest (2014)

Regionální struktura 1993 - 2013	Počet projektů	Pracovní místa
Hl. m. Praha	89	16371
Jihočeský kraj	91	7830
Jihomoravský kraj	454	36372
Karlovarský kraj	26	2068
Královéhradecký kraj	102	12107
Liberecký kraj	100	8781
Moravskoslezský kraj	328	30541
Olomoucký kraj	149	14170
Pardubický kraj	115	14478
Plzeňský kraj	170	17687
Středočeský kraj	357	42237
Ústecký kraj	245	33206
Vysočina	96	10659
Zlínský kraj	155	8012
Celkem	2 477	254 519

Zdroj: CzechInvest (2014)

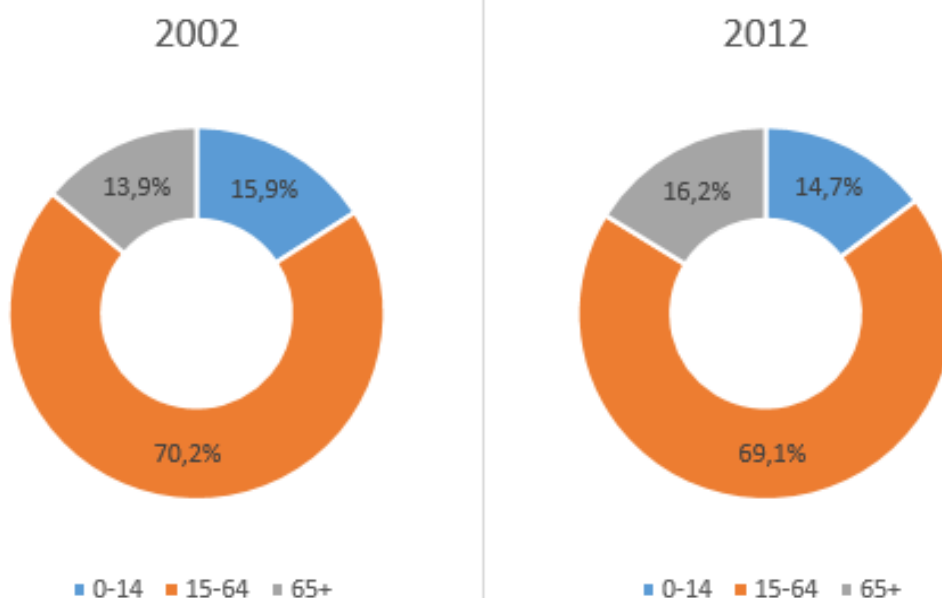
Rozdělení dle sektorů 1993 - 2013	Počet	Investice (mil. CZK)	Pracovní místa
centrum strategických služeb	131	7083,63	17551
dřevozpracující a papírenský	46	31570,27	3108
elektronický a elektrotechnický	280	81801,10	53114
gumárenský a plastikařský	153	44510,32	14205
chemický a farmaceutický	158	56681,30	7604
IT a vývoj software	460	16442,56	17646
kovodělný a kovozpracující	104	13979,01	3635
Letectví	5	3138,31	295
biotechnologický a medicinská technika	19	2413,81	1288
ostatní	342	140694,58	27837
potravinářský	20	5445,38	512
strojírenský	347	71461,71	24002
výroba dopravních prostředků	412	319792,71	83722
Celkem	2477	795 015	254 519
Zdroj: CzechInvest (2014)			

PŘÍLOHA 4 – VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATEL ČR

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování (2014)

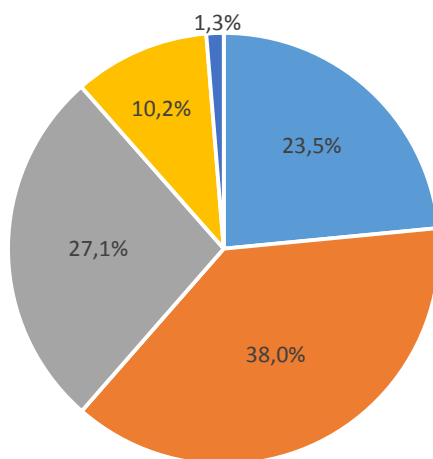
Věková struktura obyvatel ČR

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování (2014)

PŘÍLOHA 5 – VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATEL ČR

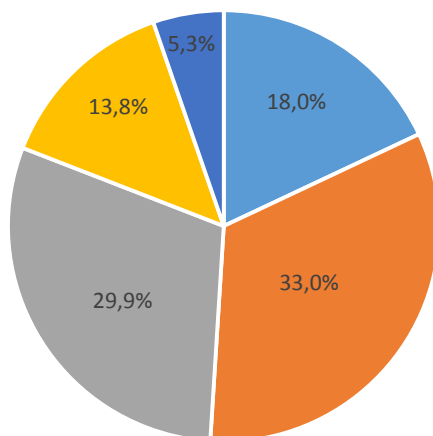
2001

■ základní vzdělání/ bez vzdělání ■ střední bez maturity ■ střední s maturitou
■ vysokoškolské ■ nezjištěno

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování (2014)

2011

■ základní vzdělání/ bez vzdělání ■ střední bez maturity ■ střední s maturitou
■ vysokoškolské ■ nezjištěno

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování (2014)